

วิจัย

การศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณัฐมา ขำศิริ

มัทรี วรรณชัย

นุชนาถ พันธุราษฎร์

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนโครงการวิจัยจาก
สำนักบริหารและพัฒนาระบบราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประจำปีงบประมาณ 2566

ชื่อเรื่อง : การศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้วิจัย : นางณัฐมา ขำศิริ , นางมัทรี วรรณชัย และนางสาวนุชนาถ พันธราษฎร์

แหล่งทุน: สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรของผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรต่อเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่ปรับปรุงระหว่าง พ.ศ.2565 – 2568 โดยมีผู้สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรมีความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น และมีข้อเสนอแนะให้มีการจัด Workshop สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรหรือผู้เกี่ยวข้องก่อนการปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อย 1 ปี ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ เกณฑ์มาตรฐานในลักษณะของรูปภาพเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2565 พบว่า ในประเด็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และระยะเวลาในการศึกษาในหลักสูตรมีความยืดหยุ่นมากขึ้นและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ การจัดทำหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากสำนักบริหารและ
พัฒนาวิชาการที่ได้ให้ทุนสนับสนุนในการจัดทำ รองศาสตราจารย์วรรณวิภา แก้วประดิษฐ์ พลพินิจ ที่
กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง
คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
 ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานด้าน
หลักสูตรทุกท่านที่สละเวลา ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

อนึ่ง คณะผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องอยู่ไม่น้อย สำหรับ
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้น คณะผู้วิจัยน้อมรับผิด และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่
ได้เข้ามาศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2566

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
3. ผลที่จะได้รับ :.....	2
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	2
5. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. แนวคิดการรับรู้.....	5
2. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจ.....	10
3. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ.....	12
4. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552.....	19
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	22
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	36
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3. การสร้างเครื่องมือ.....	37

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
1. สรุปผลการศึกษา.....	104
2. อภิปรายผล.....	108
3. ข้อเสนอแนะ.....	110
เอกสารอ้างอิง	111
ภาคผนวก	113
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้	6
ภาพที่ 2 กระบวนการของการรับรู้	7
ภาพที่ 3 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
ภาพที่ 4 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
ภาพที่ 5 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง	42
ภาพที่ 6 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ภาพที่ 7 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง	43
ภาพที่ 8 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ภาพที่ 9 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
ภาพที่ 10 สังกัดคณะ/หน่วยงาน	45
ภาพที่ 11 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง	45

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	สังกัดคณะ/หน่วยงาน.....	41
ตารางที่ 2	สังกัดคณะ/หน่วยงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร	43
ตารางที่ 3	ผลการวิเคราะห์การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กลุ่มประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร	46
ตารางที่ 4	สรุปประเด็นสำคัญเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ.2565	51
ตารางที่ 5	สรุปประเด็นสำคัญเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2565.....	61
ตารางที่ 6	สรุปประเด็นสำคัญเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565....	75

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มอบหมายให้ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาจัดทำกฎกระทรวง และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ มาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน โดย เริ่มแรกได้มีการประกาศกฎกระทรวง จำนวน 5 ฉบับ คือ กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 กฎกระทรวงมาตรฐานการขอตำแหน่งวิชาการในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 กฎกระทรวงกำหนด มาตรฐานการอุดมศึกษาอื่น พ.ศ.2565 และกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 ซึ่งกฎกระทรวงทั้ง 5 ฉบับ ได้ประกาศ ณ วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2565 ต่อมาคณะกรรมการมาตรฐาน การอุดมศึกษาได้มีจัดทำประกาศออกมาเป็นระยะ เช่น ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการ อุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2565 ประกาศคณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565 ประกาศ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งหรือมอบหมายผู้ตรวจสอบและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2565 โดยประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565 ได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไป ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกกรอบ 5 ปีซึ่ง เป็นสิ่งที่ทุกหลักสูตรที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในส่วน หลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเช่นกัน ต้องมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงและ ประกาศดังกล่าว เนื่องจากหากหลักสูตรไม่สามารถปรับปรุงได้ทันตามกำหนดระยะเวลาจะไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา

ฝ่ายการศึกษาและบริการวิชาการ และสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ จึงได้จัดอบรมและ ประชุมผู้เกี่ยวข้องเป็นระยะเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎกระทรวงและประกาศต่าง ๆ ที่

ปรับเปลี่ยนเพื่อให้หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ครบรอบการปรับปรุงหลักสูตรหรือพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและประกาศที่เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้เมื่อคณะ/วิทยาลัยได้ปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรแล้วปรากฏว่าหลักสูตรต่าง ๆ ที่เสนอมายังคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามกฎกระทรวงหรือประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีผลการศึกษาเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์เดิมและเกณฑ์ใหม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 รวมถึงการเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ เพื่อนำไปพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรของผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรต่อเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2565

3. ผลที่จะได้รับ :

- 3.1 ได้ทราบการรับรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรของผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรต่อเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565
- 3.2 ได้ทราบความแตกต่างระหว่างการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2565 เพื่อสามารถให้คำแนะนำในการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์ที่แตกต่างกันได้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

- 4.1.1 ศึกษาจากผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย ประธานหลักสูตร กรรมการบริหารหลักสูตร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 70 หลักสูตร

4.1.2 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่และใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 และหลักสูตรที่ครบรอบระยะเวลาการปรับปรุงหลักสูตรและมีการปรับปรุงหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 จำนวน 70 หลักสูตร

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หมายถึง หน่วยงานที่กำกับดูแลทางด้านหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและกรอบคุณวุฒิที่กำหนดไว้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนกลางประเภทกระทรวงของไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ การวิจัย และการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สป.อว.) หมายถึง หน่วยงานสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีหน้าที่จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

กฎกระทรวง หมายถึง มาตรฐานในการจัดการศึกษาที่สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสในเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานหลักสูตรการอุดมศึกษา หมายถึง แนวปฏิบัติที่หลักสูตรการศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

รายละเอียดหลักสูตร หมายถึง คำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ โดยจะถ่ายทอดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชาไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบว่าตนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เข้าใจถึงวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำ ให้มั่นใจว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

คณะ/วิทยาลัย หมายถึง คณะ/วิทยาลัย ที่มีหลักสูตรการศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการถ่ายทอดเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2565 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

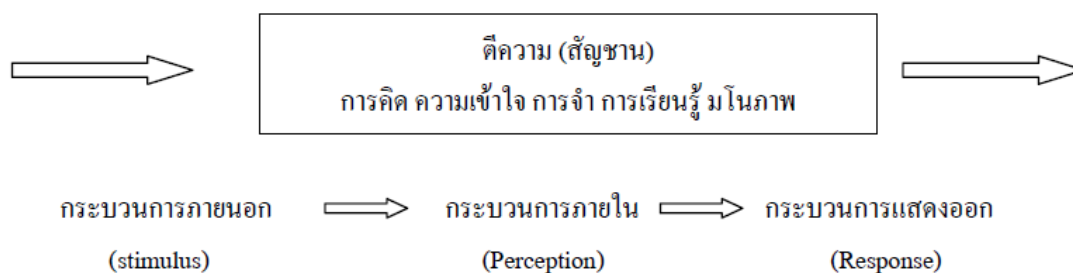
1. แนวคิดการรับรู้
2. แนวคิดความเข้าใจ
3. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
4. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. 1. แนวคิดการรับรู้

1.1 ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ เป็นกระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางประสาทสัมผัส กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการที่ใช้อวัยวะสัมผัสจากสิ่งเร้า และจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมอง ทำให้เราทราบว่าสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมที่สัมผัสนั้นคืออะไร มีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร (ซูซีฟ อ่อนโคกสูง, 2518)

สุภัทรา เสงวนวิชย์ (2541) ให้ความหมายของการรับรู้ว่า หมายถึง การสัมผัสที่สามารถสื่อความหมาย เป็นการแปลหรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกมาเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายอันเป็นสิ่งที่รู้จักและเข้าใจกัน ในการแปลหรือตีความหมายของการสัมผัสนั้นจำเป็นที่จะใช้ประสบการณ์เดิมหรือความชัดเจนแต่หนหลัง แต่หากคนเราไม่มีความรู้เดิมหรือลืมนั้นๆ ไป ก็จะไม่มีการรับรู้สิ่งนั้นๆ จะมีก็เพียงแต่ที่สัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น กระบวนการของการรับรู้จึงหมายถึง กระบวนการที่คาบเกี่ยวระหว่างความรู้สึกความเข้าใจการคิดการเรียนรู้การตัดสินใจและการแสดงพฤติกรรม ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภูมิดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้

กรรณิการ์ สุวรรณโคตร (2528) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้เลือกจัดประเภท และแปลความหมายของสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมที่มากระตุ้นประสาทสัมผัส และพาดพิงข้อมูลที่แปลนี้ไปสู่การกระทำที่มีความหมาย ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับอย่างไร ขึ้นอยู่กับผลการทำงานของกระบวนการรับรู้ และยังกล่าวอีกว่าการรับรู้ทำให้บุคคลตระหนักถึงตนเอง บุคคลอื่น สิ่งของ และเหตุการณ์ในสิ่งแวดล้อมในโลกแห่งความเป็นจริง การรับรู้ให้ความหมายคือความสำคัญต่อบุคคลนั้น และมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมออกแต่ละบุคคล มีการรับรู้ต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์เดียวกันได้แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ กาลเวลา ความสนใจ ความต้องการ สภาวะอารมณ์ เป้าหมาย สถานภาพ บทบาทของตนในครอบครัว โลกของงาน และสันตนาการส่วนบุคคล การรับรู้และการแปลความหมายของสิ่งเร้าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความตั้งใจ ความสนใจ ความรู้ ความจำ ประสบการณ์ สภาพอารมณ์ ความคาดหวัง ความเชื่อทัศนคติ สติปัญญา จิตสำนึก วุฒิภาวะ และสัมพันธภาพกับผู้อื่น

ลินซี และ ทอมสัน (Lindzey and Thomson, 1975 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ, 2534) กล่าวว่า การรับรู้คือกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของบุคคล เพราะถ้าปราศจากการรับรู้แล้ว บุคคลไม่มีความจำ ความคิด หรือการเรียนรู้ การรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นประกอบด้วยขั้นตอนคือ เมื่อบุคคลรับหลังจากสิ่งเร้าซึ่งจะเร้าประสาทสัมผัส แล้วประสาทสัมผัสจะส่งรหัสพลังงานผ่านเส้นประสาท และเส้นประสาทจะสร้างข้อมูลต่อไปยังสมอง ซึ่งขั้นสุดท้ายของกระบวนการการจะเป็นการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น ๆ

1.2 ลักษณะของการรับรู้

สมฤดี วิศยเวทย์ (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะของการรับรู้เท่าที่ปรากฏและพอจะรวบรวมได้ มีดังนี้

1. การรับรู้เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยจิตจึงจะเกิดขึ้นได้ ถ้าปราศจากจิตการรับรู้จะมีไม่ได้

2. การรับรู้คือการรับรู้ข้อมูลบางอย่างเข้ามาไว้ในใจ รอยประทับเป็นการรับรู้ที่จัดทำหน้าที่เป็นเพียงตัวรับ คือยอมให้ข้อมูลบางอย่างผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสและไม่มีอำนาจที่จะสร้างข้อมูลมาเอง

3. การรับรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นแล้วก็สิ้นสุด มีลักษณะเป็นการเกิดดับ ๆ ไม่คงที่ และติดต่อกันเป็นระบวนการต่อเนื่องที่ไม่ใช่หนึ่งเดียวตลอด ระหว่างการรับรู้แต่ละครั้งมีช่องว่างไม่ได้เชื่อมต่อกัน

4. การรับรู้แต่ละครั้งมีลักษณะเฉพาะของตัวเอง จำกัดอยู่ภายในขอบเขตของตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ครั้งอื่น ดังนั้น จึงเป็นอิสระไม่ผูกพันกันและแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาดกับการรับรู้ครั้งต่อไป

1.3 กระบวนการของการรับรู้

สมฤดี วิศยเวทย์ (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะของการรับรู้เท่าที่ปรากฏและพอจะรวบรวมได้ มีดังนี้

เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างเรื่องความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) และการตัดสินใจ (Decision making)

Sensing -----> Memory -----> Learning -----> Decision making

ภาพที่ 2 กระบวนการของการรับรู้

สิ่งเร้าไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสถานการณ์ มาเร้าอินทรีย์ ทำให้เกิดการสัมผัส (Sensation) และเมื่อเกิดการสัมผัสบุคคลจะเกิดมีอาการแปลการสัมผัสและมีเจตนา (Conation) ที่จะแปลสัมผัสนั้น การแปลสัมผัสจะเกิดขึ้นในสมองทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เช่น การที่เราได้ยินเสียงดัง ปัง ปัง ๆ สมองจะแปลเสียงดังปัง ปัง โดยเปรียบเทียบกับเสียงที่เคยได้ยินว่าเป็นเสียงของอะไร เสียงปิ่น เสียงระเบิด เสียงพลุ เสียงประทัด เสียงของท่อไอเสียรถ เสียงเครื่องยนตร์ระเบิด หรือเสียงอะไร ในขณะที่เปรียบเทียบจิตต้องมีเจตนาป้อนอยู่ ทำให้เกิดแปลความหมายและต่อไปก็รู้ว่าเสียงที่ได้ยินนั้นคือเสียงอะไร อาจเป็นเสียงปิ่น เพราะบุคคลจะแปลความหมายได้ ถ้าบุคคลเคยมีประสบการณ์ในเสียงปิ่นมาก่อน และอาจแปลได้ว่าปิ่นที่ตั้งเป็นปิ่นชนิดใดถ้าเขาเป็นตำรวจ จากตัวอย่างข้างต้นนี้อาจสรุปได้ว่า กระบวนการรับรู้ จะเกิดได้ ต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (<http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Perception.htm>)

1. มีสิ่งเร้า (Stimulus) ที่จะทำให้เกิดการรับรู้ เช่น สถานการณ์ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมรอบกายที่เป็นคน สัตว์ และสิ่งของ
2. ประสาทสัมผัส (Sense Organs) ที่ทำให้เกิดความรู้สึกสัมผัส เช่น ตาหู ฟัง จมูกได้กลิ่น ลิ้นรู้รส และผิวหนังรู้ร้อนหนาว
3. ประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าที่เราสัมผัส
4. การแปลความหมายของสิ่งเร้าสัมผัส สิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้วย่อมจะอยู่ในความทรงจำของสมอง เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าสมองก็จะทำหน้าที่ทบทวนกับความรู้ที่มีอยู่เดิมว่า สิ่งเร้านั้นคืออะไร

เมื่อมนุษย์เรารู้จักเร้าโดยสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดความรู้สึกจากการสัมผัส (Sensation) โดยอาศัยอวัยวะสัมผัสทั้ง 5 คือ ตาทำหน้าที่ดูคือมองเห็น หูทำหน้าที่ฟังคือได้ยิน ลิ้นทำหน้าที่รู้รส จมูกทำหน้าที่ดมคือได้กลิ่น ผิวหนังทำหน้าที่สัมผัสคือรู้สึกได้อย่างถูกต้อง กระบวนการรับรู้ก็สมบูรณ์แต่จริงๆ แล้วยังมีการสัมผัสภายในอีก 3 อย่างด้วยที่จะช่วยให้เรารับสัมผัสสิ่งต่างๆ

1.4 ลำดับขั้นของกระบวนการรับรู้

การรับรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการดังนี้

ขั้นที่ 1 สิ่งเร้า (Stimulus) มากระทบอวัยวะสัมผัสของอินทรีย์

ขั้นที่ 2 กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลางซึ่งมีศูนย์อยู่ที่สมอง เพื่อสั่งการ จึงทำให้เกิดการรับรู้ (Perception) ขึ้น

ขั้นที่ 3 สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม ความจำ เจตคติ ความต้องการ ปทัสถาน บุคลิกภาพ เขาวนปัญญา ทำให้เกิด การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งคือการรับรู้ (Perception)

1.5 กลไกของการรับรู้

กลไกการรับรู้เกิดขึ้นจากทั้งสิ่งเร้าภายนอกและภายในอินทรีย์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม อวัยวะรับสัมผัส (Sensory organ) เป็นเครื่องรับสิ่งเร้าของมนุษย์ ส่วนที่รับความรู้สึกของอวัยวะ รับสัมผัสอาจอยู่ลึกเข้าไปข้างในซึ่งมองจากภายนอกไม่เห็น อวัยวะรับสัมผัสแต่ละอย่างมีประสาท รับสัมผัส (Sensory nerve) ช่วยเชื่อมอวัยวะรับสัมผัสกับเขตแดนการรับสัมผัสต่าง ๆ ที่สมอง และส่งผ่านประสาทมอเตอร์ (Motor nerve) ไปสู่อวัยวะมอเตอร์ (Motor organ) ซึ่งประกอบไปด้วย กล้ามเนื้อและต่อมต่างๆ ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองของอวัยวะมอเตอร์ และจะออกมาในรูปใด ขึ้นอยู่กับ การบังคับบัญชาของระบบประสาท ส่วนสาเหตุที่มนุษย์เราสามารถไวต่อความรู้สึก ก็เพราะ

เซลล์ประสาทของประสาทรับสัมผัสแบ่งแยกแตกออกเป็นกิ่งก้านแผ่ไปติดต่อกับอวัยวะ รับสัมผัส และที่อวัยวะรับสัมผัสมีเซลล์รับสัมผัสที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวจึงสามารถทำให้มนุษย์ รับสัมผัสได้

จิตใจติดต่อกับโลกภายนอกได้โดยการสัมผัส คนตาบอดแม้อธิบายให้ฟังว่าสีแดง สีเขียว เป็นอย่างไร เขาก็จะเข้าใจให้ถูกต้องไม่ได้เลย เพราะเรื่องสีจะต้องรู้ด้วยตา เครื่องมือสัมผัสอย่างหนึ่งก็ทำหน้าที่อย่างหนึ่ง คนหูหนวกย่อมไม่รู้สีถึงลีลาความไพเราะของเสียงเพลง ดังนั้นการสอนจึงเน้นว่า “ให้สอนโดยทางสัมผัส” การรับรู้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ การรับรู้ที่ถูกต้องจึงจะส่งผลให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง นักเรียนต้องได้การรับรู้ที่ถูกต้องมิฉะนั้นความรู้ที่รับไปก็ผิดพลาด

มนุษย์ย่อมมีพฤติกรรมสนองตอบสิ่งแวดล้อมกระบวนการของการรับรู้เป็นสิ่งแรกที่มนุษย์สนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบประสาท อวัยวะสัมผัสเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการรับรู้ต้องมีความสมบูรณ์จึงจะสามารถรับรู้สิ่งเร้าได้ดี เพราะอวัยวะสัมผัสรับสิ่งเร้าที่มากกระทบประสาทรับสัมผัสส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อให้สมองแปลความหมายออกมาเกิดเป็นการรับรู้ และอวัยวะสัมผัสของมนุษย์มีขีดความสามารถจำกัด กลิ่นอ่อนเกินไป เสียงเบาเกินไป แสงน้อยเกินไป ย่อมจะรับสัมผัสไม่ได้ ดังนั้นประเภท ขนาด คุณภาพของสิ่งเร้าจึงมีผลต่อการรับรู้และการตอบสนอง สิ่งเร้าบางประเภทไม่สามารถกระตุ้นอวัยวะสัมผัสของเราได้ เช่น คลื่นวิทยุ

1.6 องค์ประกอบของการรับรู้

การรับรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. สิ่งเร้า ได้แก่ วัตถุ แสง เสียง กลิ่น รสต่าง ๆ
2. อวัยวะรับสัมผัส ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง ถ้าไม่สมบูรณ์จะทำให้สูญเสียการรับรู้ได้
3. ประสาทในการรับสัมผัสเป็นตัวกลางส่งกระแสประสาทจากอวัยวะรับสัมผัสไปยัง

สมองส่วนกลางเพื่อการแปลความต่อไป

4. ประสบการณ์เดิม การรู้จัก การจำได้ ทำให้การรับรู้ได้ดีขึ้น
5. ค่านิยม ทักษะคิด 6. ความใส่ใจ ความตั้งใจ
7. สภาพจิตใจ อารมณ์ เช่น การคาดหวัง ความดีใจ เสียใจ
8. ความสามารถทางสติปัญญา ทำให้รับรู้ได้เร็ว

1.7 การจัดระบบการรับรู้

มนุษย์เมื่อพบสิ่งเร้าไม่ได้รับรู้ตามที่สิ่งเร้าปรากฏแต่จะนามาจัดระบบตามหลักดังนี้

1. หลักแห่งความคล้ายคลึง (Principle of similarity) สิ่งเร้าใดที่มีความคล้ายกันจะรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

2. หลักแห่งความใกล้ชิด (Principle of proximity) สิ่งเร้าที่มีความใกล้กันจะรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน
3. หลักแห่งความสมบูรณ์ (Principle of closure) เป็นการรับรู้สิ่งที่ไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ขึ้น

1.8 ความคงที่ของการรับรู้ (Perceptual constancy)

ความคงที่ในการรับรู้มี 3 ประการ ได้แก่

1. การคงที่ของขนาด
2. การคงที่ของรูปแบบ รูปทรง
3. การคงที่ของสีและแสงสว่าง

การรับรู้ที่ผิดพลาดแม้ว่ามนุษย์มีอวัยวะรับสัมผัสถึง 5 ประเภทแต่มนุษย์ก็ยังรับรู้ผิดพลาดได้ เช่น ภาพลวงตา การรับฟังความบอกเล่า ทำให้เรื่องบิดเบือนไป การมีประสบการณ์และค่านิยมที่แตกต่างกัน ดังนั้นการรับรู้ถ้าจะให้ถูกต้องต้องรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสหลายทาง และผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรองให้มากขึ้น

2. 2. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจ

2.1 ความหมายของความเข้าใจ

ความเข้าใจคือกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลสามารถครุ่นคิดถึงสิ่งนั้น และสามารถใช้นิทัศน์ (concept) เพื่อจัดกับกับสิ่งนั้นได้อย่างเพียงพอ สิ่งที่กำลังกล่าวถึงนี้อาจจะมีลักษณะเป็นนามธรรมหรือเป็นสิ่งทางกายภาพก็ได้ เช่น บุคคล สถานการณ์ และสาร (<http://th.wikipedia.org>)

2.2 ระดับของความเข้าใจ

ระดับความเข้าใจมีหลายระดับโดยความเข้าใจนั้นคือการรู้ในสิ่งที่ถูกรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. ระดับสูงสุดคือ รู้แจ้งหรือการตรัสรู้หรือเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง อาการที่เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ความเข้าใจต่าง ๆ เกิดจากการใคร่ครวญด้วยตนเอง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
2. ระดับต่ำลงมาก็คือ รู้รอบ ก็คือรู้แยกแยะองค์ประกอบภายนอก ภายในของสิ่งที่ถูกรู้ หรือการวิเคราะห์สังเคราะห์ ความเข้าใจในระดับนี้เกิดจากความใคร่ครวญด้วยตนเองเช่นกัน แต่ไม่มีผลทางด้านเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
3. ระดับต่ำลงมาก็คือ รู้บ้าง ไม่รู้บ้าง คือเข้าใจไม่แทงตลอด รู้เป็นบางส่วนเหมือนตาบอด คลำช้างหรือรู้ไม่จริง รู้ไม่ชัด อันอาจรับรู้ข้อมูลแต่ไม่สามารถใคร่ครวญด้วยตนเอง

4. ระดับต่ำที่สุดคือ รู้แต่ไม่เข้าใจในสิ่งที่ถูกรู้ หรือเข้าใจผิดเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกรู้ อันเนื่องมาจากความผิดพลาดด้านประสาทสัมผัสและไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เข้าใจว่าความเข้าใจเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้โดยเจตนาและตั้งใจ

กระบวนการทั้งหมดความเข้าใจเริ่มจากผู้รู้สิ่งที่ถูกรู้ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ น่าจะได้แก่ ความสามารถ ประสาทสัมผัส การตีความหมาย ความสัมพันธ์ กาลเทศะ เข้าใจว่าทราบใดที่เรายังไม่ตรัสรู้หรือรู้แจ้งเราก็คงรู้ได้สูงสุดคือ รู้อบ

เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (www.superbk3.net/BD.KSMA1.doc) กล่าวถึงความเข้าใจใน 6 ด้านไว้ว่า เพื่อความชัดเจนว่าความเข้าใจที่เป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้คืออะไรเมื่อเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง จะสามารถทำสิ่งดังต่อไปนี้

1. Can explain สามารถอธิบายแนวคิด เหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์อย่างชัดเจน พร้อมข้อมูล ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถอธิบายเหตุผลและวิธีการ (Why and How) ทั้งยังสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ก้าวเกินคำตอบเพียงผิด หรือถูก

2. Can interpret สามารถแปลความให้เกิดความหมายที่ชัดเจน ชี้ให้เห็นคุณค่า แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง และผลกระทบที่อาจมีต่อผู้เกี่ยวข้อง

3. Can apply สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ต่างไปจากที่เรียนรู้อมา

4. Have perspective สามารถมองข้อดีและข้อเสียจากมุมมองที่หลากหลาย

5. Can empathize มีความละเอียดอ่อนที่จะสัมผัสรับทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. Have self-knowledge รู้จักตนเอง ตระหนักถึงจุดอ่อน วิธีคิด วิธีปฏิบัติ ค่านิยม ทัศนคติของตนเอง ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และความเข้าใจของตนเอง

เบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ 2542) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระสวนของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับ ไว้ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กันไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ในการขยายความรู้ ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผลจัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3. 3. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552 : ออนไลน์) ได้อธิบายเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไว้ดังนี้

1. สาระสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.1 ความหมายและหลักการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาาระดับอุดม ศึกษาของประเทศ ประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เพื่อ เป็น “เครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่

ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพ บัณฑิตที่ได้รับ คุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคมชุมชนรวมทั้ง สถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจ ได้ตรงกันและเชื่อมั่น ถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกัน ได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ” โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1.1.1 ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาโดยมุ่งเน้นให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการนำ แนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติใน สถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.1.2 มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้น ต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่น ใจถึง กระบวนการผลิตบัณฑิตโดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

1.1.3 มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกัน และเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งอธิบายให้ ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับความหมาย ความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิ หรือปริญญาในระดับต่าง ๆ

1.1.4 มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ ยอมรับและเทียบเคียงได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

จากสาระเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ ว่ากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศเพื่อนำนโยบายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในส่วนของ มาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการจัดการศึกษาที่ ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยมีหลักการสำคัญได้แก่ 1) ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนมาตรฐาน การศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษา 2) มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) 3) ประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน 4) ให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและ เทียบเคียงได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ

1.2 โครงสร้างและองค์ประกอบ

1.2.1 ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications) แสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับสติปัญญาที่ต้องการ และความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพราะเป็นพื้นฐานความรู้ความสามารถที่สำคัญในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

- ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)
- ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
- ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
- ระดับที่ 4 ปริญญาโท
- ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
- ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

1.2.2 การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวมความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยมการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวละสังคม มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ใช้กับนักศึกษาทุกคนไม่ว่าบางสาขา/สาขาวิชานักศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาเป็นการเฉพาะเช่นจรรยาบรรณของแพทย์ นักบัญชีและนักกฎหมาย เป็นต้น

2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจการนึกคิดและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจแนวคิดหลักการทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญา จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขา/สาขาวิชาที่เรียนซึ่งต้องระบุรายละเอียดของความรู้และทักษะของสาขา/สาขาวิชาที่เหมาะสมกับระดับคุณวุฒิไว้ในรายละเอียดหลักสูตรและรายละเอียดรายวิชา

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มการแสดงถึงภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาใดต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดการเขียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิสถาษา/สาขาวิชาใดต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้แต่สำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขา/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้จะต้องเน้นให้มีความชำนาญมากกว่านักศึกษาสาขา/สาขาวิชาอื่น ๆ เช่นนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องมีความชำนาญและทักษะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากสาระเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าระดับคุณวุฒิจะแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับสติปัญญาและความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทั้ง 6 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับอนุปริญญา 2) ปริญญาตรี 3) ประกาศนียบัตรบัณฑิต 4) ปริญญาโท 5) ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง 6) ปริญญาเอก สำหรับการเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในระดับคุณวุฒิ

1.3 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละคุณวุฒิ

1.3.1 ระดับปริญญาตรี ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้อง และเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

3) ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ

4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้น ๆ

5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้น ความสามารถในการแปล ความหมาย การวิเคราะห์และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/ สาขาวิชาโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคล และของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้
- 2) สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ
- 3) สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการ หรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
- 4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูน ความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
- 5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้ง ในบริบททางวิชาการ ในวิชาชีพและ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

1.3.2 ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อย ต่อไปนี้

- 1) ความรู้ระดับสูงในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติและมีประสบการณ์ในสาขาวิชาทั้ง ด้านวิชาการหรือวิชาชีพเป็นอย่างมาก
- 2) ความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีและการปฏิบัติได้อย่างสร้างสรรค์ในการ วางแผนและการวิจัยด้วยความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งทั้ง จากภายในและภายนอกสาขาวิชา
- 3) ความสามารถในการเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเทคนิคเชิง วิเคราะห์อื่น ๆ ในการค้นคว้าและรายงานผลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะ ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ด้วยปากเปล่า ด้วยการเขียน และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสื่อสารกับผู้ฟัง กลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพและชุมชน
- 4) ความสามารถทางวิชาชีพในระดับสูงเพื่อรับภาระความรับผิดชอบในหน้าที่การ งานและการประกอบวิชาชีพโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้
 - 1) สามารถนำ ความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งในและนอกสาขาวิชามา ประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการแสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาใหม่ ๆ
 - 2) แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการริเริ่มดำเนินการเรื่องสำคัญ ๆ ในที่ทำงาน และในชุมชนโดยคำนึงถึงผู้อื่น โดยสอดคล้องกับค่านิยมและหลักแห่งจริยธรรม

3) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในทางบวกต่อผู้อื่น และมีภาวะผู้นำในการดำรงชีวิต
ในวงวิชาชีพและชุมชน

4) มีส่วนร่วมและช่วยในการริเริ่มวางแผนให้ผู้อื่น เพื่อให้ผู้คนเหล่านั้นมี
พัฒนาการที่ทันต่อความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพของตน

1.3.3 ระดับปริญญาโท ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในทฤษฎีผลการวิจัยและพัฒนาการล่าสุดในระดับแนว
หน้าทางวิชาการหรือการปฏิบัติในวิชาชีพ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเหล่านี้ต่อองค์ความรู้ใน
สาขาวิชา

2) ความรอบรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าใน
ระดับสูงเพื่อใช้ในวิชาการหรือการปฏิบัติทางวิชาชีพ และจะใช้เทคนิคเหล่านี้ในการดำเนินการวิจัยที่
สำคัญหรือทำโครงการค้นคว้าในวิชาชีพ

3) ความสามารถในการสังเคราะห์และประยุกต์ใช้ผลของการวิจัย และพัฒนาการ
ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติทางวิชาชีพ ในการวิเคราะห์พัฒนาและทดสอบสมมติฐานตลอดถึงการเสนอแนะ
แนวทางการแก้ไขปัญหาทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4) ความสามารถในการสื่อถึงผลการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย โดยการเผยแพร่ใน
รูปแบบของสื่อต่าง ๆ ต่อกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ และบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนโดยมีคุณลักษณะของ
บัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนอย่างสม่ำเสมอสามารถ
แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยดุลยพินิจที่เหมาะสม และใช้ทักษะเหล่านี้ได้ในสถานการณ์ที่จำเป็น
ได้แม้ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ

2) สามารถแสดงออกอย่างเป็นอิสระในการจัดการและแก้ไขปัญหาทั้งที่
คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่าง
เหมาะสม

3) ติดตามและกระตือรือร้นในการสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจ
อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมอันเหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนและ
ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยม

4) มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และมีภาวะผู้นำ
ในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

1.3.4 ระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

1) ความเข้าใจอันถ่องแท้ในองค์ความรู้ระดับสูงและการวิจัยในสาขาวิชาการหรือ
วิชาชีพ

2) ความคุ้นเคยกับประเด็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในระดับแนวหน้าของสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ รวมทั้งความท้าทายของประเด็นปัญหาเหล่านั้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน และต่อข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้ว

3) การศึกษาค้นคว้าระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์ทฤษฎีและการวิจัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และแปลความหมายขององค์ความรู้ใหม่ทางการวิจัยที่มีลักษณะสร้างสรรค์โดยเฉพาะ หรือการใช้ทฤษฎีและการวิจัยที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่สำคัญต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ

4) ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเทคนิคการวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาที่ศึกษา

5) ความสามารถในการรวบรวมผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือจากรายงานผลของโครงการและจากสิ่งตีพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่อ้างอิงได้ในวงวิชาการหรือวิชาชีพโดยมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ระดับสูงและ/หรือความเข้าใจในวิชาชีพเพื่อพัฒนาความรู้และการปฏิบัติในสาขาวิชาชีพของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และให้การสนับสนุนอย่างเต็มกำลังเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและกลยุทธ์ใหม่ ๆ

2) สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสาขาวิชาของตนในการแก้ไขปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อสรุปต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) สามารถจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบทของวิชาการหรือวิชาชีพได้มัน คงและรวดเร็ว มีความคิดริเริ่มในการหาทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

จากสาระเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับคุณวุฒิตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์แบ่งได้ 6 ระดับ ได้แก่

1) คุณวุฒิระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย

1.1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้ง

1.2) ประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตน

1.3) แสวงหาเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ

1.4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ

1.5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้ง ในบริบททางวิชาการในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2) คุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกอบด้วย

2.1) นำความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้ง ในและนอกสาขาวิชามาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการแสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาใหม่ ๆ

2.2) แสดงออกภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการริเริ่มดำเนินการเรื่องสำคัญ ๆ ในที่ทำงาน และในชุมชนโดยคำนึงถึงผู้อื่น

2.3) เป็นแบบอย่างต่อผู้อื่น และมีภาวะผู้นำในการดำรงชีวิตในวงวิชาชีพและชุมชน

2.4) มีส่วนร่วมและช่วยในการริเริ่มวางแผนให้ผู้อื่น เพื่อพัฒนาการที่ทันต่อความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพของตน

3) คุณวุฒิระดับปริญญาโท ประกอบด้วย

3.1) ค้นคว้าปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ใช้ทักษะในสถานการณ์ที่จำเป็นได้แม้ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น ๆ

3.2) แสดงออกในการจัดการและแก้ไขปัญหทั้ง ที่คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นแสดงภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

3.3) ติดตามกระตือรือร้นสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

3.4) มีความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมีภาวะผู้นำในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

4) คุณวุฒิระดับปริญญาเอก ประกอบด้วย

4.1) ประยุกต์ใช้ความรู้ระดับสูงและ/หรือความเข้าใจในวิชาชีพ

4.2) แสดงออกภาวะผู้นำในสาขาวิชาของตนในการแก้ไขปัญหาคriticalที่เกิดขึ้น

4.3) จัดการปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบทของวิชาการหรือวิชาชีพได้

4. 4. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. ดำเนินการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้ 2 วิธีดังนี้

1.1 ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร

1.2 ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรกรณีที่ กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น

2. จัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของ ประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ให้ชัดเจน โดยครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ตามแบบ มคอ.2 มคอ.3 และ มคอ.4 ท้ายประกาศ

3. สถาสถาบันอุดมศึกษา กำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของ หลักสูตร และต้องอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน

4. เสนอหลักสูตร ซึ่งสถาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สถาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติ

5. บริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ หรือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับ คุณวุฒินั้น ๆ และอ้างไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานดังกล่าว โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 พัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการ วิธีการสอนและวิธีการวัดผลอย่างต่อเนื่อง

5.2 จัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพออย่างมีคุณภาพ รวมทั้งอาจประสานกับสถาบันอุดมศึกษาและ/หรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

5.3 ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ ในทุก ๆ ด้าน ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้น ๆ

5.4 ให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นรายวิชา ประสบการณ์ภาคสนาม(ถ้ามี) ทุกภาคการศึกษา และเป็นรายหลักสูตรทุกปีการศึกษา โดยมีหัวข้อตามแบบ มคอ.5 มคอ.6 และ มคอ.7 ตามลำดับที่แนบท้ายประกาศ

5.5 ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผล การจัดการศึกษาต่อสถาสถาบันอุดมศึกษาทุกปีการศึกษา

5.6 ประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี

6. ให้ดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุก หลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

6.1 กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่สะท้อนการดำเนินการตามกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6.2 ดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามระบบประกันคุณภาพภายในหลักสูตร

6.3 รายงานผลการดำเนินการต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการ

อุดมศึกษา และสาธารณะ

6.4 นำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

7. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรใหม่/ปรับปรุงที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

7.1 เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษา ก่อนเปิดสอนและได้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรนั้น

7.2 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นไปต่อเนื่องกันนับตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรที่ได้พัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไว้แล้ว หลักสูตรใดที่มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชาได้กำหนดตัวบ่งชี้และ/หรือเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติม ผลการประเมินคุณภาพจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชานั้น ๆ กำหนด จึงจะได้รับการเผยแพร่ กรณีหลักสูตรใดมีครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร 1 ปีหรือน้อยกว่าให้พิจารณาผลการประเมินคุณภาพภายในของปีแรกที่เปิดสอนด้วยหลักเกณฑ์เดียวกัน

7.3 หลักสูตรใดที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการปรับปรุงตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะกำหนดจากผลการประเมินต่อไป

7.4 กรณีหลักสูตรใดได้รับการเผยแพร่แล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำกับดูแลให้มีการรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ โดยผลการประเมินคุณภาพภายในต้องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไป หรือเป็นไปตามที่มาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชานั้นกำหนดทุกปีหลังจากได้รับการเผยแพร่ หากต่อมาปรากฏว่าผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้นจนกว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะได้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

8. คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะติดตามการดำเนินการ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง กรณีที่พบว่าไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ให้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จากสาระเกี่ยวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พอสรุป ได้ดังนี้

1. การพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้ 2 วิธี ได้แก่ 1) ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒินั้น ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและ 2) ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

2. จัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.2 มคอ.3 และ มคอ.4

3. สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร และต้องอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน

4. เสนอหลักสูตรให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วัน นับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติ

5. บริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ หรือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

6. ดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร

7. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรใหม่/ปรับปรุงที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตร

8. คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง กรณีที่พบว่าไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ให้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5. 5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร หลักสูตร เป็นคำที่มีความหมายยืดหยุ่น โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อความเข้าใจ บริบทและตามแนวความคิดไว้ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายกำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

วัฒนาพร ระวังบุทก์ (2542) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างแนวดำเนินการ และการวัดผลประเมินผล เนื่องจากหลักสูตรเป็นเพียงแนวปฏิบัติกว้าง ๆ มิได้ระบุรายละเอียดของการปฏิบัติ จึงจำเป็นจะต้องแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้โครงสร้างเนื้อหาวิชาและแผนการสอนจึงจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเชษฐ์ (2544) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้น ตอนไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

รุจิร ภู่อาระ (2545) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา ซึ่งจะรวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และทำยที่สุดจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ของการเรียน

สุนีย์ ภู่อันธ์ (2546) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 7 ประการดังนี้

- 1) หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน
- 2) หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร
- 3) หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน
- 4) หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน
- 5) หลักสูตรในฐานะที่เป็นมวลประสบการณ์
- 6) หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง
- 7) หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

จากสาระเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรจากนักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้นสรุปได้ว่าหลักสูตรหมายถึง แผนหรือโครงการที่ออกแบบไว้เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

2. องค์ประกอบของหลักสูตร นับว่ามีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ได้มี นักการศึกษาเสนอไว้ ดังนี้

চার্জ বাক্সী (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรไว้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้ ได้แก่

2.1 เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2.2 จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2.3 รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

2.4 จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึงผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

2.5 เนื้อหา (Content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้ง ประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

2.6 จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

2.7 ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

2.8 การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

2.9 วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ศศิธร ชันดิธรางกุล (2550) กล่าวว่า วิธีการหนึ่งที่จะช่วยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร คือ การพิจารณาประเด็นสำคัญของการตัดสินใจที่เป็น ความต้องการในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งรวมถึงหลักการเรียนรู้ ธรรมชาติของผู้เรียนและธรรมชาติของความรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการดังกล่าว

องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ เป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา ประสบการณ์ การเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

สุมิตร คุณากร (2550) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบของหลักสูตร 4 องค์ประกอบได้แก่

- 1) ความมุ่งหมาย (Objective)
- 2) เนื้อหา (Content)
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation)
- 4) การประเมินผล (Evaluation)

ฉันท ชาติทอง (2551) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรโดยทั่วไปแล้วมี 4 องค์ประกอบ คือ ความมุ่งหมาย (Objective) เนื้อหาวิชา (Content) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) การประเมินผล (Evaluation) จากสาระเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรจาก นักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลัก จะประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของ หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อในการปรับปรุง ต่อไป

3. การพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ พิสมัย ถีละแก้ว (2541) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมี 2 ลักษณะ คือ

- 1) การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น
- 2) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรใหม่ขึ้นมาใช้แทนหลักสูตร เดิมซึ่งจะแตกต่างจากหลักสูตรเดิมทั้งระบบ

ไชยรัตน์ ปราณี่ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายกว้างขวางครอบคลุมงาน หลายมิติของการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

- 1) การวางแผนหลักสูตร จัดทำหลักสูตรหรือยกร่างหลักสูตรประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระ และประสบการณ์เรียนรู้ การกำหนดการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้
- 2) การนำหลักสูตรไปใช้หรือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การจัดทำ วัสดุหลักสูตรต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพการผลิตและการ ใช้สื่อการสอนต่าง ๆ การเตรียมบุคลากร การบริหารหลักสูตร และการดำเนินการสอนตามหลักสูตร
- 3) การประเมินหลักสูตรประกอบด้วย การประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร การประเมินผลสัมฤทธิ์ องหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ศศิธร ชันดิธรางกูร (2550) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีค่าที่จะต้องทำความเข้าใจให้เกิดความชัดเจน อยู่ 3 ค่า ได้แก่ กระบวนการ คำว่า การพัฒนา และคำว่าหลักสูตร ซึ่งทุกคำนี้ ตามทัศนะของคนทั่วไปถือเป็นคำที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนี้

กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนของการดำเนินงานใดที่ต่อเนื่องกันโดยมีลำดับที่ชัดเจน

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม
หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่กำลังหนดขึ้น อันจะได้แก่กิจกรรม เนื้อหาวิชา ประสบการณ์ ตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

ทาบ (Taba , 1962 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

จากสาระเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากนักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นหรือเป็นการปรับปรุงหลักสูตร และ 2) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ใช้แทนหลักสูตรเดิม

4. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องมีขั้นตอนการทำงาน การพัฒนาหลักสูตรก็เช่นเดียวกันถ้าต้องการให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่จัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานไว้ต่อเนื่องกันอย่างมีระบบแบบแผน มีเหตุผลและมีความเป็นไปได้ มีนักการศึกษาได้เสนอกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยได้กำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) วินิจฉัยความต้องการ : สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ จำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน

2) กำหนดจุดมุ่งหมาย : หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน

3) คัดเลือกเนื้อหาสาระ : จุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วจะช่วยให้ในการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วย ความสามารถผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้สำคัญต่อการเรียนรู้

4) จัดเนื้อหาสาระ : เนื้อหาสาระที่เลือกได้ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

5) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ : ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ : ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7) กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล : ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

รอล์ฟไทเลอร์ (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย ต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่าง ๆ 3 แหล่ง ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลด้านเนื้อหาวิชา แหล่งข้อมูลทางสังคม และแหล่งข้อมูลด้านตัวผู้เรียนแล้วนำข้อมูลนั้นมาประมวลเข้าด้วยกันจนเป็นจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ ของหลักสูตร แล้วกลั่นกรองออกมาให้ชัดเจนหรือแท้จริงในการพัฒนาหลักสูตร

2) การเลือกและจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีการพิจารณาเลือกประสบการณ์เรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1) ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

2.2) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้

2.3) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้

2.4) กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านของการเรียนรู้อาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียว

2.5) กิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายข้อ นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สัมพันธ์กับเวลาเนื้อหา ความต่อเนื่อง การจัดช่วงลำดับ การบูรณาการด้วย

3) การประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ สมควรปรับแก้ไขส่วนใด

ธำรง บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงขั้น ตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2) กำหนดจุดมุ่งหมาย

3) กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร

4) กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร

5) เลือกเนื้อหา

6) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

7) กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้

สังต์ อุทรานันท์ (2532) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร คือข้อมูลทางด้านประวัติและปรัชญาการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหา

2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหาตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

3) การคัดเลือกจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ที่นำมาจัดไว้ในหลักสูตร จะต้องผ่านการพิจารณาถ่วงถ่วงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4) การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล ขั้น นี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลว่าจะวัดและประเมินอะไรบ้างจึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5) การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้มุ่งศึกษาหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรหลังจากได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากได้มีการยกร่างหลักสูตรหรือได้ทำการทดลองใช้หลักสูตรแล้วก็ควรที่จะประเมินผลการใช้ว่าเป็นอย่างไร มีส่วนไหนที่ควรปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำออกไปใช้จริง ๆ ต่อไป

7) การปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินผลเบื้องต้นแล้วหากพบว่าหลักสูตรมีข้อบกพร่องจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบบ คือ

1) ระบบการร่างหลักสูตร

1.1) สิ่งกำหนดหลักสูตร วิชาการ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

1.2) รูปแบบหลักสูตร หลักการ โครงสร้างองค์ประกอบของหลักสูตร วัตถุประสงค์เนื้อหา
ประสบการณ์เรียน และการประเมินผล

1.3) ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ การสัมมนาทดลองนำร่องการวิจัย

1.4) ปรับแก้ก่อนใช้โดยคณะกรรมการ

2) ระบบการใช้หลักสูตร

2.1) การอนุมัติหลักสูตร หน่วยงาน กระทรวง

2.2) วางแผนการใช้หลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร
งบประมาณ วัสดุหลักสูตร บริการสนับสนุน อาคารสถานที่ ระบบบริหารการฝึกอบรมทางวิชาการ
และการติดตามผลการใช้หลักสูตร

2.3) การบริหารหลักสูตร การดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอน การจัด
ตารางสอน แผนการสอน คู่มือผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอน และการ
ประเมินผลการเรียน

3) ระบบการประเมินผล

3.1) วางแผนการประเมิน ประเมินย่อย ประเมินรวบยอด ระบบหลักสูตร ระบบบริหาร
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2) การเก็บข้อมูล

3.3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4) รายงานข้อมูล

กรมวิชาการ (2536) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรว่าการปรับปรุงหลักสูตรของ
กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันนี้ได้กระทำกันอย่างละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ
ทั้งนี้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสภาพของสังคม เศรษฐกิจ
การเมืองและการปกครอง ชั้น ตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีดังนี้ คือ

1) ศึกษา สำรวจปัญหา สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหลักสูตรและสภาพการใช้หลักสูตรในปัจจุบัน

3) ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

4) ยกร่างหลักการจุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการตลอดหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

5) กำหนดจุดประสงค์และรายละเอียดของกลุ่มวิชาและรายวิชา

6) กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมิน

7) จัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

8) ทดลองและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ปรับปรุงแก้ไขจากผลการทดลอง

9) ประกาศใช้หลักสูตร

10) ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

จากสาระเกี่ยวกับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรจากนักการศึกษาที่ได้นำเสนอมาข้างต้นสรุปได้ว่าขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ทราบสภาพที่ใช้ในปัจจุบัน 2) ศึกษาแนวคิดและกำหนดรูปแบบ 3) กำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง องค์ประกอบ 4) การจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 5) การตรวจสอบคุณภาพหรือทดลองใช้หลักสูตร 6) การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร

5. ปัญหาและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร

ณัชชา พระปฐมนาวิ (2557. ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัญหาและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

5.1 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นปัญหาอันเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันสร้างหลักสูตร และร่วมกันนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

5.1.1 ขาดการประสานงานหน้าที่ที่ตีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

5.1.2 ผู้บริหารระดับต่าง ๆ เห็นว่าหลักสูตรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ

5.1.3 ปัญหาการไม่เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของครูตามแนวทางของหลักสูตร

5.1.4 ปัญหาการเผยแพร่หลักสูตร การสื่อสารทำความเข้าใจในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่

5.2 แนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร อาจพิจารณาได้จากผลการศึกษาวิจัย และข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้การพัฒนาหลักสูตร สรุปว่าแนวโน้มของหลักสูตร มีดังนี้

5.2.1 การศึกษาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ความเจริญก้าวหน้าของวิดิทัศน์สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนได้ วิดิโอเทป คาสเซต และดีวีดีสามารถนำมาสอนได้ทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้และที่บ้านของนักเรียน วิดิโอทัศน์มีความสะดวกที่นำมาเรียนได้ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้พลาดบทเรียนไปได้ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสามารถที่จะพิมพ์วิดิทัศน์หรือภาพจากจอในรูปของภาพถ่าย ตาราง กราฟ หรือรูปภาพในรูปแบบต่าง ๆ ลงในกระดาษสำหรับศึกษาต่อได้ ความรู้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถจัดเก็บไว้ในสถานที่ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยผ่านระบบเครือข่าย ใคร ๆ ก็สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและสามารถใช้ประโยชน์ได้

5.2.2 การรู้ใช้เทคโนโลยี โรงเรียนปัจจุบันเห็นความสำคัญในวิวัฒนาการใช้เทคโนโลยี จึงได้ให้การศึกษากับบุคลากรเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ เลเซอร์และหุ่นยนต์

การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เป็นทักษะพื้นฐานเพิ่มขึ้นจากทักษะการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นหรือที่รู้จักกันว่า 3Rs

5.2.3 การเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวโน้มการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นความจำเป็นกับสังคมสมัยใหม่อันเป็นผลสืบเนื่องจากความรู้ที่มีมากมาย การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่มีผลต่อประชาชนในการประกอบอาชีพที่ปรับเปลี่ยนไปสู่การพัฒนาใหม่ที่มีผลต่อเป้าหมายของบุคคลและสังคม การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตไม่ใช่เป็นเพียงการศึกษาในโรงเรียนเท่านั้น การศึกษาผู้ใหญ่จึงถูกคาดหวังเพิ่มขึ้นในปีคริสต์ศตวรรษที่ 1990s

5.2.4 การศึกษานานาชาติ สังคมอเมริกันถือว่าได้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาได้มาจากประเทศต่างๆ และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหมู่บ้านโลก(Global village) กล่าวถึงมาตรฐานของการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจของชาติ (อเมริกา) มีความเกี่ยวข้องข้อกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่อื่น ๆ ของโลก

5.2.5 สิ่งแวดล้อมศึกษา ผลจากปัญหาต่างๆ นำไปสู่ความต้องการความรู้และโปรแกรมใหม่ในสาขาวิชานิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมศึกษา ถึงแม้ว่าเดิมที่มีวิชาที่เกี่ยวข้องคือ ธรณีวิทยา ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ แต่ความต้องการความรู้ที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาชีวิตและความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชนในยามคับขันหรือช่วงเวลาเร่งด่วน

5.2.6 การศึกษาเกี่ยวกับนิวเคลียร์ การใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติได้แก่ โรงไฟฟ้า การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ การบำบัดด้วยการฉายรังสี ความรู้เรื่องพลังงานนิวเคลียร์มีความจำเป็นว่าพลังงานดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่ออากาศ อาหารอย่างไรกรณีที่มีการรั่วไหลจะมีผลกระทบต่อในขอบเขตห่างไกลเพียงใด และความเข้มข้นของรังสีที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ที่อยู่ใกล้และไกลออกไปนับพันไมล์ ดังนั้นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับนิวเคลียร์ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรโลกศึกษา

5.2.7 สุขศึกษาและการดูแลสุขภาพกาย แนวโน้มเกี่ยวกับสุขภาพของประชากรชาวอเมริกันจะต้องได้รับความรู้จากหลักสูตรใหม่ๆ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ นักการศึกษานำประเด็นเกี่ยวกับภูมิคุ้มกันบกพร่องที่รู้จักกันในชื่อว่า AIDS นำมาให้ความรู้กับผู้เรียน บรรจุเป็นเรื่องหนึ่งในหลักสูตร

5.2.8 การศึกษาต่างด้าว สังคมอเมริกัน หลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีชาวต่างด้าวเข้ามาอาศัยอยู่จำนวนมาก นโยบายของคนที่ต่างด้าวจำนวนมาก มาจากครอบครัวที่เรียกว่า ยากจน เด็กที่มาจากประเทศต่างๆ จะถูกตีตราว่า ต้อยความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้คนต่างด้าวที่เข้ามาใหม่ นักการศึกษาให้คำแนะนำว่าโรงเรียนควรได้จัดหลักสูตรสองภาษา หลักสูตรพหุวัฒนธรรมจะช่วยให้เด็กต่างด้าวได้เรียนรู้และอยู่ในสังคมใหม่ได้ดียิ่งขึ้น

5.2.9 ภูมิศาสตร์ย้อนกลับ การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นผลมาจากการตีพิมพ์หนังสือชื่อ Nation at Risk ในปี ค.ศ.1983 เด็กอเมริกันจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกรอบตัวรวมถึงภูมิศาสตร์

พื้นฐาน มีการทบทวนสาระสำคัญทางภูมิศาสตร์ อาทิเรื่อง back to basic, การเรียนรู้วัฒนธรรม นิเวศวิทยาศึกษา และโลกศึกษา เรื่องราวต่าง ๆ ที่ศึกษาเล่าเรียนจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้รู้จักบทบาทของตนเองเพิ่มขึ้น

5.2.10 การศึกษาช่วงเกรดกลาง ผู้เรียนที่อายุระหว่าง 10-15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงความเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรวดเร็ว การศึกษาที่จัดให้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับก่อนจะเป็นวัยรุ่น และวัยรุ่นตอนต้น เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนมัธยม โรงเรียนเกรดกลางมุ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สังคมหรือสังคมประกิต ไม่เน้นวิชาการ แต่ให้ความสำคัญกับ Intramural Sport แต่ไม่เน้น Interscholastic Sport ถึงว่าโรงเรียนเกรดกลางจะมีอยู่โดยทั่วไป แต่หลักสูตรใหม่ที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กดังกล่าวนี้จำเป็นต้องพัฒนาขึ้น การพัฒนาหลักสูตรผู้สอนจะต้องเปลี่ยนโปรแกรมการพัฒนาครูจะต้องมีความแตกต่างจากครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในอนาคตสถาบันการผลิตครูจะต้องมุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนโรงเรียนเกรดกลาง

5.2.11 การศึกษาสำคัญกับผู้สูงอายุ สังคมปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นักการศึกษาที่มีความเชื่อว่าโรงเรียนจะต้องสอนให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาและความคาดหวังของผู้สูงอายุ และช่วยให้มีความรักต่อผู้สูงอายุ (ทั้ง พ่อแม่และปู่ย่าตายาย) ในโรงเรียนจะต้องประสมประสานผู้สูงอายุทั้งผู้ที่มีความประสงค์จะเกษียณอายุและผู้เกษียณอายุจากงานประจำมาช่วยงานในโรงเรียนในรูปแบบ อาสาสมัคร ผู้ช่วยสอนและแหล่งทรัพยากรบุคคลในการเรียนรู้

5.2.12 ธุรกิจการศึกษา โรงเรียนหรือสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งในรูปแบบของเอกชนและหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเฉพาะกิจ อาทิ สถานเลี้ยงเด็ก ศูนย์รับเลี้ยงเด็กช่วงกลางวันและช่วงหลังเลิกเรียน ศูนย์กีฬาและโคชเอกชน ศูนย์ติวเตอร์แฟรนไชส์วิทยาลัยเอกชนเพื่อให้บริการแนะแนว (ในการเลือกมหาวิทยาลัย) สถาบันติวเตอร์สอบ SAT และการทดสอบเพื่อขอรับใบรับรองประกอบวิชาชีพ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการศึกษาเข้าสู่ตลาดการค้าที่มีการเก็บค่าธรรมเนียมในการศึกษาจากผู้เรียนโดยตรง

5.2.13 การศึกษาเพื่ออนาคต จากงานเขียนของทอฟเลอร์ ที่กล่าวถึง อนาคตว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่สามารถที่กำหนดขอบข่ายของการเปลี่ยนแปลงได้เลยนั้น จึงนำมาเป็นหลักการของความมุ่งหมายการศึกษา ที่จะต้องเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องจากสภาวะเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร

จากที่ได้นำเสนอมาข้างต้น สรุปได้ว่า แนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร อาจพิจารณาได้จากผลการศึกษาวิจัย และข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้การพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- 1) การศึกษาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์
- 2) การรู้ใช้เทคโนโลยี

- 3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 4) การศึกษานานาชาติ
- 5) สิ่งแวดล้อมศึกษา
- 6) การศึกษาเกี่ยวกับนิวเคลียร์
- 7) สุขศึกษาและการดูแลสุขภาพกาย
- 8) การศึกษาต่างด้าว
- 9) ภูมิศาสตร์ย้อนกลับ
- 10) การศึกษาช่วงเกรดกลาง
- 11) การศึกษาสำคัญกับผู้สูงอายุ
- 12) ธุรกิจการศึกษา
- 13) การศึกษาเพื่ออนาคต

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทรงศรี ชำนาญกิจ (2560) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการวัดและประเมินผล การศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี มีระดับความรู้ความ เข้าใจฯ และพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาฯ สูงที่สุด รองลงมาคือ 3- 5 ปี และ น้อยกว่า 3 ปี ตามลำดับ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการวัด และประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ศศิณฑา บุตรสีเขียว (2552) ได้ศึกษาความเข้าใจทางคณิตศาสตร์เรื่องกำหนดการเชิงเส้นของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad เป็นเครื่องมือช่วยใน การเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า (1) นักเรียนสร้างความคิดรวบยอดเชิงมโนภาพซึ่งเป็นความเข้าใจใน ระดับการจัดกระทำโดยที่นักเรียนแปลความหมายจากข้อมูลโดยการสังเกต และนำความรู้เดิมมาใช้ ความเข้าใจในระดับการจัดกระทำถูกพัฒนาเป็นระดับกระบวนการ ซึ่งเป็นการอธิบาย เปรียบเทียบ สะท้อนสิ่งที่สังเกตได้จากภาพเคลื่อนไหวบนหน้าจอและมีการสร้างความคิดรวบยอดในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นความเข้าใจในระดับโครงสร้างต่อไป (2) ในการทำกิจกรรมและทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละกิจกรรม พบว่า นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดเชิงมโนภาพซึ่งเป็นความเข้าใจในระดับการจัด กระทำ (Action conceptual understanding) ระดับกระบวนการ (Process conceptual understanding) และระดับโครงสร้าง (Structure conceptual understanding) (3) จากการ วิเคราะห์โปรโตคอลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายต่อการใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โปรแกรม The Geometer's

Sketchpad ทำให้เรียนคณิตศาสตร์ได้ง่ายขึ้น และเข้าใจโดยการเปรียบเทียบและสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถเกิดองค์ความรู้จากกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย สร้างความเข้าใจด้วยตนเองจากการจัดกระทำกับวัตถุ โดยการจัดกระทำที่ละขั้นตอนที่สามารถเรียงจากขั้นตอนง่ายๆ แล้วเพิ่มความยากขึ้น สร้างโอกาสในการคิดและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน บทบาทของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ The Geometer's Sketchpad จึงเป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้หนึ่งในการสร้างโอกาสในการคิดและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีเพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

สถาบันวิจัยและพัฒนา (2553) ได้ศึกษาการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า (1) การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยฯ ตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัยปีงบประมาณ 2553 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีระดับการรับรู้ทิศทางการดำเนินงานมากที่สุดคือ ด้านพันธกิจ รองลงมาคือด้านยุทธศาสตร์ และด้านนโยบายการปฏิบัติงาน ส่วนความเข้าใจทิศทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยฯ ตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2553 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความเข้าใจทิศทางการดำเนินงานมากที่สุดคือ ด้านพันธกิจ รองลงมาคือด้านกิจกรรม และด้านนโยบายการปฏิบัติงาน ตามลำดับ (2) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยฯ ที่มีกรรับรู้มากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้คือ เว็บไซต์มหาวิทยาลัย หนังสือเวียน และโปสเตอร์/ป้ายประกาศและการเข้าร่วมประชุมสภามหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 59.7, 50.0 และ 15.6 และความเหมาะสมของช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลางร้อยละ 43.4 รองลงมาไม่เหมาะสมน้อยคิดเป็นร้อยละ 26.9 และมีความเหมาะสมมากร้อยละ 15.9 (3) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาและปรับปรุงช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยให้กับบุคลากรพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 66.7 โดยช่องทางที่เหมาะสมมากที่สุดในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยคือเว็บไซต์มหาวิทยาลัย

อภิรักษ์ จันตะณี (2558) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยใช้ มคอ.2 เป็นแนวทางการวิเคราะห์ คุณภาพฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจสาระสำคัญใน มคอ.2 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรซึ่งปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ในแต่ละข้อ ผลการวิเคราะห์โดยสรุปการปฏิบัติตามตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีปัญหาสำหรับการตีความและปฏิบัติตามในข้อ 2 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ข้อ 3 คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร ข้อ 4 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีทั้งการใช้เกณฑ์

มาตรฐาน 2548 และเกณฑ์มาตรฐาน 2558 สำหรับการประเมินคุณภาพหลักสูตรในตัวบ่งชี้ที่เป็น
กระบวนการ (3.1,3.2,4.1,5.1,5.2,5.3 และ 6.1) มีปัญหาเพราะส่วนใหญ่ไม่ สามารถปฏิบัติตาม
กระบวนการ PDCA ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังประเมินตาม มคอ.7

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

7. 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหลัก (Key informants) คือ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่ปรับปรุงระหว่าง พ.ศ.2565 – 2568 จำนวน 70 หลักสูตร

8. 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ได้ออกแบบการวิจัยด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างการศึกษาในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วยกรอบประเด็นที่ใช้วิเคราะห์การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ได้แก่ หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ รายงานการวิจัย รวมทั้งบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ซึ่งสืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ออนไลน์ ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทยออนไลน์ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระเบียบ ข้อบังคับ ได้แก่

9. 3. การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการเสนอขอรับทราบ หลักสูตรต่อ สป.อว.

3.2 กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา

3.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2565 และเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่

3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้หัวหน้างาน เพื่อแก้ไขและปรับปรุง

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ

3.6 แก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้

3.8 ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

10. 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key informants) ประธานหลักสูตร/ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร//บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ ของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการวิเคราะห์การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 และเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่

11. 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

5.1 ข้อมูลในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม 70 ชุด วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่แสดงผลเป็นร้อยละ (Percentage) อธิบายลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยแยกกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร 2. กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร

วิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 และเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ โดยดำเนินการวิเคราะห์ผลค่าด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ของการปฏิบัติ โดยมีการจัดเกณฑ์เกี่ยวกับระดับการรับรู้ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการรับรู้ ระดับ 1	หมายถึง	มีการรับรู้ที่น้อยที่สุด
ระดับการรับรู้ ระดับ 2	หมายถึง	มีการรับรู้ที่น้อย
ระดับการรับรู้ ระดับ 3	หมายถึง	มีการรับรู้ปานกลาง
ระดับการรับรู้ ระดับ 4	หมายถึง	มีการรับรู้มาก
ระดับการรับรู้ ระดับ 5	หมายถึง	มีการรับรู้มากที่สุด

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 และเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ โดยผู้วิจัยได้นำเอาแต่ละเรื่องเหล่านั้นมาเชื่อมโยงเข้าหากันทั้งหมดตามแนวคิดที่สัมพันธ์กันเพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์สามารถตอบโจทย์การวิจัยได้ เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์การศึกษาโดยจำแนกข้อมูลตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและขั้นสุดท้ายของการแสดงผลข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรยายผลและข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการศึกษารับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 โดยแยกกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร 2. กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร และการเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ ซึ่งจะได้นำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

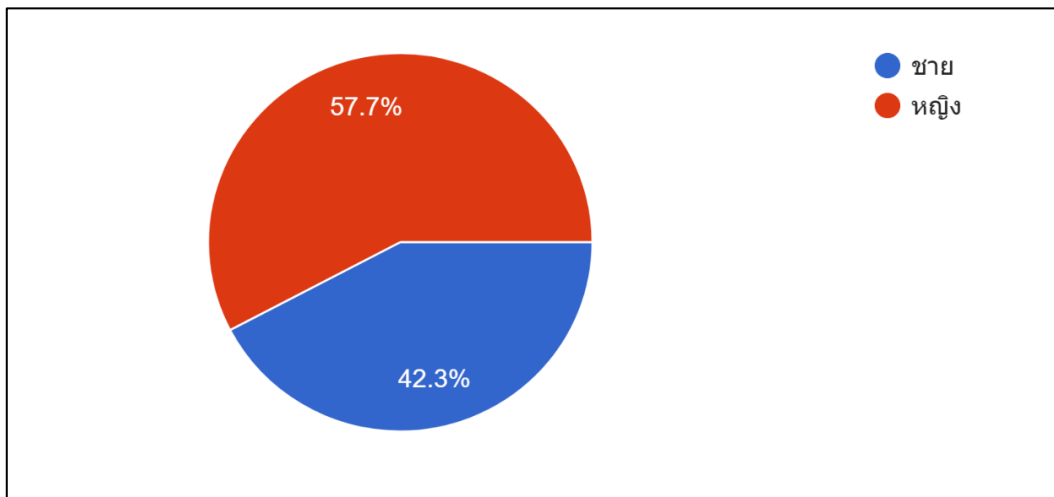
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565
3. การเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่

12. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของหลักสูตรที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่ปรับปรุงระหว่าง พ.ศ. 2565 – 2568 โดยมีผู้สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม 1. ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 26 คน 2. กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร จำนวน 13 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 26 คน ดังนี้

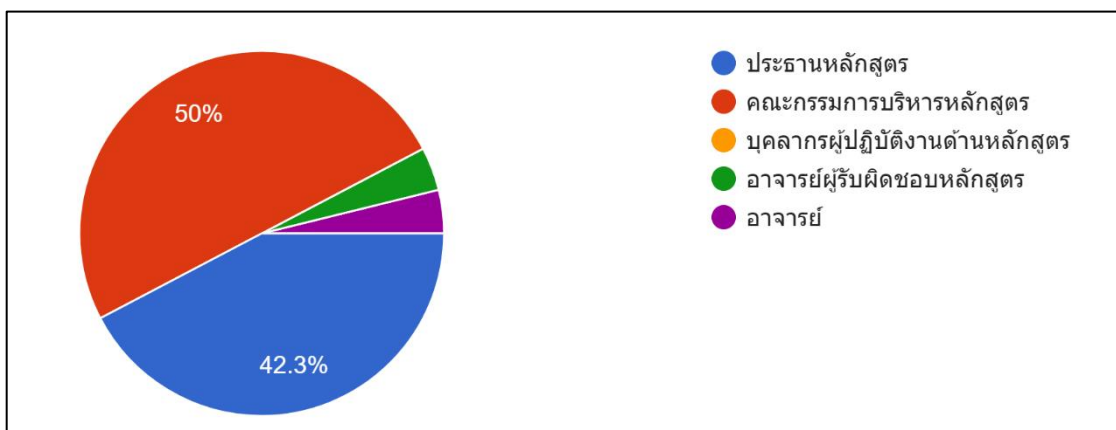
1.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 3 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร เป็นเพศหญิง มากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3

1.2 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 4 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาเป็นประธานหลักสูตร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3

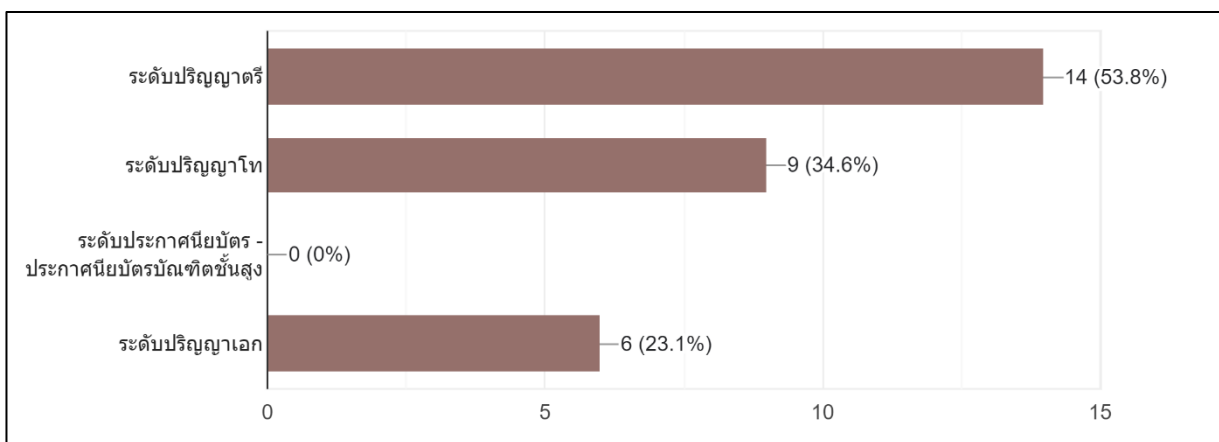
1.3 สังกัดคณะ/หน่วยงาน

ตารางที่ 1 สังกัดคณะ/หน่วยงาน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาลัยการคอมพิวเตอร์	4	15.38
บริหารธุรกิจและการบัญชี	2	7.69
วิทยาศาสตร์	2	7.69
สหวิทยาการ	3	11.54
สาธารณสุขศาสตร์	1	3.85
แพทยศาสตร์	2	7.69
วิทยาลัยนานาชาติ	5	19.23
ศิลปกรรมศาสตร์	1	3.85
สถาบันการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	1	3.85
เกษตรศาสตร์	4	15.38
เทคโนโลยี	1	3.85
รวม	26	100.00

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร สังกัดวิทยาลัยนานาชาติ มากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 รองลงมาสังกัดวิทยาลัยการคอมพิวเตอร์และคณะเกษตรศาสตร์ จำนวนเท่ากัน คณะละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

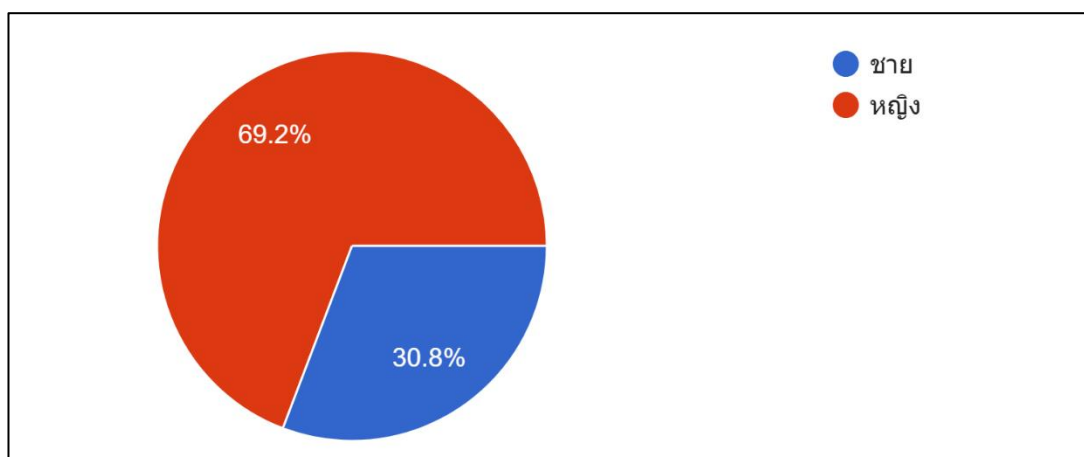
1.4 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง

ภาพที่ 5 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง

ในการตอบแบบสอบถามหลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นผู้ที่พัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาพัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6

2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร จำนวน 13 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - 2.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 6 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร เป็นเพศหญิง มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8

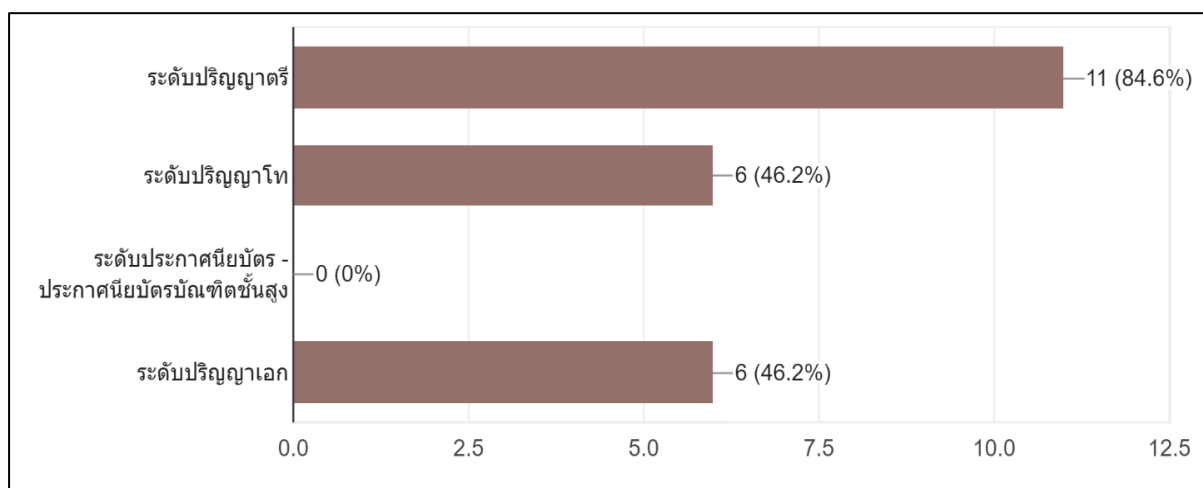
2.2 สังกัดคณะ/หน่วยงาน

ตารางที่ 2 สังกัดคณะ/หน่วยงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
บริหารธุรกิจและการบัญชี	1	7.69
วิทยาศาสตร์	2	15.38
สหวิทยาการ	1	7.69
วิทยาลัยการคอมพิวเตอร์	1	7.69
แพทยศาสตร์	2	15.38
วิทยาลัยนานาชาติ	1	7.69
วิศวกรรมศาสตร์	1	7.69
เกษตรศาสตร์	3	23.08
เศรษฐศาสตร์	1	7.69
รวม	13	100.00

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 รองลงมาสังกัดคณะแพทยศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ คณะละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

2.3 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง

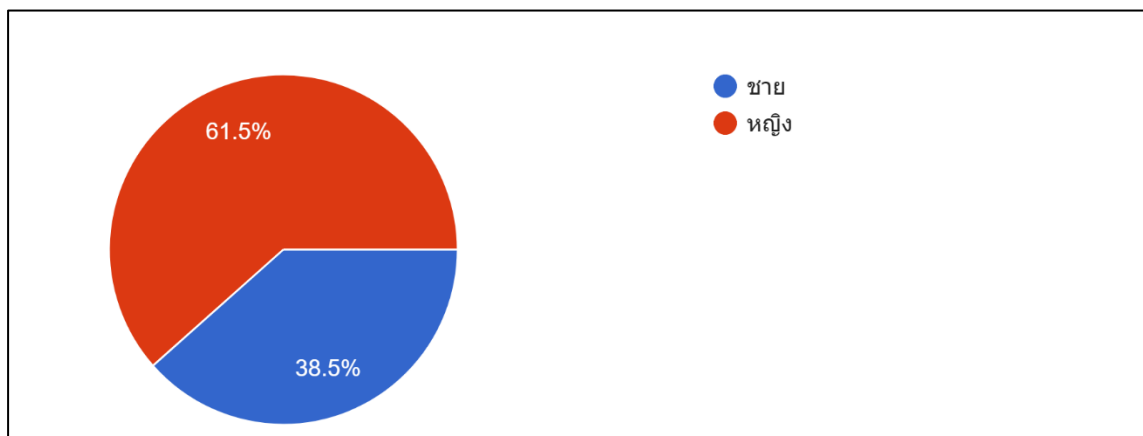

ภาพที่ 7 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง

ในการตอบแบบสอบถามหลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร เป็นผู้พัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมาพัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จำนวนหลักสูตรละ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2

3. ภาพรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

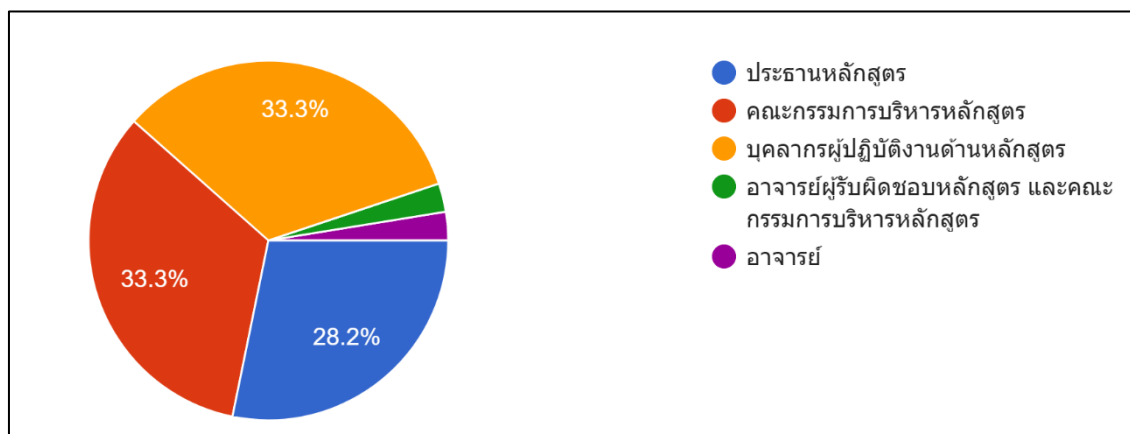
3.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 8 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

3.2 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

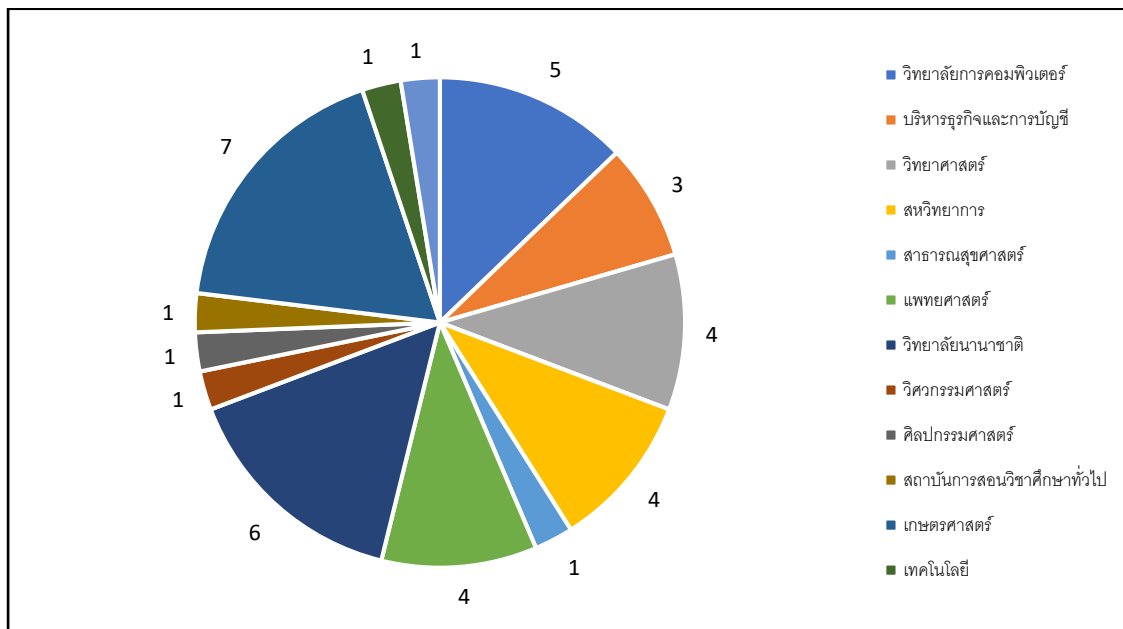

ภาพที่ 9 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานะเป็นคณะกรรมการบริหารและหลักสูตร และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรมากที่สุด ประเภทละ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาเป็นประธานหลักสูตร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2

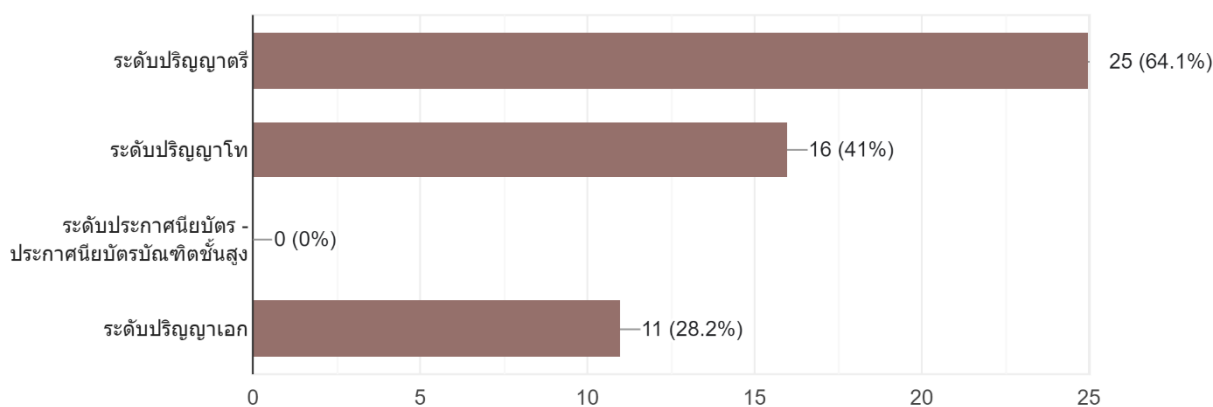
3.3 สังกัดคณะ/หน่วยงาน

ภาพที่ 10 สังกัดคณะ/หน่วยงาน

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 รองลงมาสังกัดวิทยาลัยนานาชาติ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

3.4 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง

ภาพที่ 11 หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็นผู้ที่พัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมาพัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาโท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0

2. ผลการวิเคราะห์การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ของหลักสูตรที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่ปรับปรุงระหว่าง พ.ศ.2565 – 2568 โดยมีผู้สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน ซึ่งจำแนกเป็น 6 ระดับ โดย ระดับ 1 = มีการรับรู้น้อยที่สุด ระดับ 2 = มีการรับรู้บ้าง ระดับ 3 = มีการรับรู้ปานกลาง ระดับ 4 = มีการรับรู้มาก ระดับ 5 = มีการรับรู้มากที่สุด และระดับ 9 = ไม่เคยรับรู้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กลุ่มประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
	1	2	3	4	5	9
ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 เป็นต้นไป	10.26	7.69	12.82	28.21	38.46	2.56
การจัดการศึกษาต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานแต่ละคุณวุฒิกำหนด	2.56	5.13	2.56	35.90	46.15	7.69
การตกลงร่วมผลิตบัณฑิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภายนอกนั้น ๆ	5.13	5.13	23.08	25.64	35.90	5.13
อาจารย์ประจำต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษา กำหนด	7.69	12.82	7.69	23.08	35.90	12.82

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
	1	2	3	4	5	9
สามารถเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นหลักสูตร พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ ผู้รับผิดชอบได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน	5.13	2.56	7.69	23.08	48.72	12.82
สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลาย หลักสูตรได้ในระยะเวลาเดียวกัน	5.13	2.56	7.69	25.64	46.15	12.82
หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ	7.69	12.82	10.26	30.77	33.33	5.13
หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอกให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ 3 คน โดยในกรณีหลักสูตรปริญญาตรี ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรอย่างน้อย 1 ใน 3 คน ต้องมี ประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ	2.56	7.69	15.38	25.64	41.03	7.69
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาเอก ต้องมีผลงานประเภททางวิชาการประเภทงานวิจัย อย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง	2.56	0.00	5.13	30.77	51.28	10.26
อาจารย์พิเศษต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และ ประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับ รายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภา สถาบัน โดยต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบ กระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน รายวิชานั้น ๆ	2.56	2.56	10.26	25.64	53.85	5.13

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
	1	2	3	4	5	9
นักวิจัยประจำ สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วมได้	15.38	5.13	17.95	25.64	28.21	7.69
ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วมที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่ สป.อว.กำหนดต้องผ่านความเห็นชอบจากสภา สถาบันและไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ	15.38	5.13	15.38	23.08	35.90	5.13
อาจารย์ประจำหรือหรือนักวิจัยประจำสามารถเป็น อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ได้	7.69	5.13	15.38	28.21	41.03	2.56
ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอ สำเร็จการศึกษา	5.13	10.26	15.38	25.64	33.33	10.26
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรระดับปริญญาตรีมี จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	5.13	10.26	15.38	23.08	46.15	0.00
รูปแบบการศึกษาในระดับปริญญาโท แบ่งเป็น แผน 1 แบบวิชาการ เน้นการเรียนรู้ทางด้านการ ทำวิจัย แผน 2 แบบวิชาชีพ เน้นการศึกษารายวิชา และการค้นคว้าการศึกษาอิสระ	5.13	12.82	7.69	20.51	48.72	5.13
ผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้าน ความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะ บุคคล ซึ่งกำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษา	5.13	7.69	10.26	17.95	51.28	7.69
หลักสูตรต้องสอดคล้องกับทิศทางนโยบาย พันธกิจ ของประเทศและสถาบันอุดมศึกษา	2.56	2.56	7.69	28.21	48.72	10.26

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
	1	2	3	4	5	9
หลักสูตรต้องมีผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน นักเรียนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร	2.56	2.56	0.00	33.33	48.72	12.82
การสำเร็จการศึกษาต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ระบุในหลักสูตร และได้รับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้	2.56	0.00	0.00	28.21	56.41	12.82

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีระดับการรับรู้มากที่สุด ในทุกประเด็น ดังนี้

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 เป็นต้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.46

การจัดการศึกษาต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานแต่ละคุณวุฒิกำหนด คิดเป็นร้อยละ 46.15

การตกลงร่วมผลิตบัณฑิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภายนอกนั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 35.90

อาจารย์ประจำต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด คิดเป็นร้อยละ 35.90

สามารถเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 48.72

สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในระยะเวลาเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 46.15

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 33.33

หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอกให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน โดยในกรณีหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์

ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 1 ใน 3 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 41.03

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาเอกต้องมีผลงานประเภททางวิชาการประเภท งานวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง คิดเป็นร้อยละ 51.28

อาจารย์พิเศษต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือ สัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน โดยต้องมีอาจารย์ประจำร่วม รับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการ สอนรายวิชานั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 53.85

นักวิจัยประจำ สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ คิดเป็นร้อยละ 28.21

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่ สป.อว.กำหนดต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันและไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ คิดเป็น ร้อยละ 35.90

อาจารย์ประจำหรือหรือนักวิจัยประจำสามารถเป็นอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ได้ คิดเป็นร้อย ละ 41.03

ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอสำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วย กิต คิดเป็นร้อยละ 46.15

รูปแบบการศึกษาในระดับปริญญาโท แบ่งเป็น แผน 1 แบบวิชาการ เน้นการเรียนรู้ทางด้าน การทำวิจัย แผน 2 แบบวิชาชีพ เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้าการศึกษาอิสระ คิดเป็นร้อยละ 48.72

ผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้าน ลักษณะบุคคล ซึ่งกำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 51.28

หลักสูตรต้องสอดคล้องกับทิศทางนโยบาย พันธกิจของประเทศและสถาบันอุดมศึกษา คิด เป็นร้อยละ 48.72

หลักสูตรต้องมีผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน นักเรียนที่จะเข้า ศึกษาในหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 48.72

การสำเร็จการศึกษาต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ระบุในหลักสูตร และได้รับผลลัพธ์ การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 56.41

3. การเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่

ตารางที่ 4 สรุปประเด็นสำคัญเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ.2565

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ.2558	ประกาศคณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ.2565	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สำหรับหลักสูตรระดับอนุปริญญาหรือหลักสูตรที่เทียบเท่าทุกสาขาวิชา ที่จะเปิดใหม่และปรับปรุง - มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 (ตามกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565)
อาจารย์ประจำ - ไม่ได้กำหนด	<p>อาจารย์ประจำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผศ. รศ. ศ. และตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าในสถาบันตามที่สภาสถาบันกำหนดหรือบุคคลในองค์กรภายนอกที่มีการตกลงร่วมผลิต - มีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา - อาจารย์ประจำที่รับเข้าใหม่ต้องมีคะแนนภาษาอังกฤษตามที่สภาสถาบันกำหนด 	<p>1. องค์กรภายนอก</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยรายการระดับกรมหรือเทียบเท่าหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น หากเป็นบริษัท เอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้อยู่ในดุลพินิจของสภาสถาบัน โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิต</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
		<p>ของบริษัทดังกล่าวและต้องให้ ได้คุณภาพตามมาตรฐานการ อุดมศึกษา</p> <p>2. การตกลงร่วมผลิต การทำ ข้อตกลงร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างสถาบัน อุดมศึกษากับองค์กรภายนอก ในการพัฒนาและบริหาร หลักสูตร โดยผ่านความ เห็นชอบของสภาสถาบันและ องค์กรภายนอกนั้น ๆ</p>
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร ตลอดระยะเวลาที่จัด การศึกษาตามหลักสูตรนั้น - มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับ สาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อย กว่า 3 คน และในจำนวนนั้น ต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วย ศาสตราจารย์ จำนวน อย่าง น้อย 1 คน - อาจารย์ประจำในแต่ละ หลักสูตรจะเป็นอาจารย์ ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตร เวลาเดียวกันไม่ได้ 	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรง หรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของ หลักสูตรที่สภาสถาบัน เห็นชอบหรืออนุมัติ - มีหน้าที่สอนและค้นคว้า วิจัย ในสาขา วิชาดังกล่าว - สามารถเป็นอาจารย์ประจำ หลักสูตรหลายหลักสูตรใน เวลาเดียวกันได้ - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า 	<p>3. คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขา วิชา ของหลักสูตร คุณวุฒิที่กำหนด ไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา หาก สาขาวิชาได้ยังไม่ประกาศ มาตรฐานสาขาวิชา หรือ ประกาศมาตรฐานสาขาวิชา ไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ให้ หมายถึง คุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับ วิชาการหรือวิชาชีพของ หลักสูตรหรือคุณวุฒิอื่นแต่มี ประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตรเป็นที่ประจักษ์ที่จะ ส่งเสริมให้การเรียนการสอนใน หลักสูตรสาขาวิชานั้นบรรลุ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา ได้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยการพิจารณาคุณวุฒิ</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
		สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบัน
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร - เดิมกำหนดเฉพาะอาจารย์ประจำหลักสูตร	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร - เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร - มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร - อยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา - เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน 2 คน - คุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขา วิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 3 คน โดยในจำนวนนั้น อย่างน้อย 1 คน ต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง	4. ประสิทธิภาพด้านปฏิบัติการการทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือหลักฐานรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือมีผลงานทางวิชาการ ประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>วิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตร ในเวลาเดียวกันไม่ได้ - ในกรณีหลักสูตรอนุปริญญาทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 1 ใน 3 คนต้องมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ - กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรจากสถาบันเจ้าของหลักสูตรเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน - กรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวนสถาบันต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
อาจารย์ผู้สอน - เดิมกำหนดเฉพาะอาจารย์ประจำหลักสูตร	อาจารย์ผู้สอน - อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน	
อาจารย์พิเศษ - เดิมไม่ได้กำหนด	อาจารย์พิเศษ - ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ - กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนด ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันแห่งนั้น - หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย	
ระบบการจัดการศึกษา - ใช้ระบบทวิภาค - ระบุรายละเอียดของการจัดแบบไตรภาคและจตุรภาค	ระบบการจัดการศึกษา - ใช้ระบบทวิภาค - สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่นให้มีการนับระยะเวลาในการศึกษา	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>- หากจัดระบบอื่นให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ให้ชัดเจนด้วย</p>	<p>เทียบเคียงได้กับระบบทวิภาค โดยให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดซึ่งจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาของหน่วยการเรียนรู้เทียบเคียงกับหน่วยกิตในระบบทวิภาค รายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดที่เสริมสร้างการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการจัดการศึกษาที่สถาบัน อุดมศึกษากำหนด</p>	
<p>การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค</p> <p>- สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ แต่เกณฑ์ใหม่กำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมเรียนอื่นใดที่สร้างการเรียนรู้นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดโดยให้สถาบันอุดมศึกษากำหนด</p>	<p>การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค</p> <p>- เช่นเดียวกับเกณฑ์ พ.ศ.2548 เพิ่มเติม</p> <p>- กิจกรรมการเรียนอื่นใดที่สร้างการเรียนรู้ นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนด การนับระยะเวลาในการทำกิจกรรมนั้นต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตให้</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>เป็นไปตามที่สภาสถาบัน อุดมศึกษากำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการศึกษาที่จัด การศึกษาในระบบอื่นที่ไม่ใช่ ระบบทวิภาคให้นับระยะเวลา การศึกษาและการคิดหน่วยกิ ตเทียบเคียงได้กับระบบ ทวิภาคโดยให้สภา สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ กำหนด 	
<p>จำนวนหน่วยกิตรวมและ ระยะเวลาการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่ น้อยกว่า 90 หน่วยกิต ใช้เวลา ศึกษาไม่เกิน 6 ปี การศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็ม เวลาและไม่เกิน 9 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่ เต็มเวลา 	<p>จำนวนหน่วยกิตรวมและ ระยะเวลาการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรอนุปริญญาที่มี ระยะเวลาการศึกษาปกติ 2 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อย กว่า 60 หน่วยกิต - หลักสูตรอนุปริญญาที่มี ระยะเวลาการศึกษาปกติ 3 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อย กว่า 90 หน่วยกิต 	
<p>โครงสร้างหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่ น้อยกว่า 90 หน่วยกิต ใช้เวลา ศึกษาไม่เกิน 6 ปี การศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็ม เวลาและไม่เกิน 9 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่ เต็มเวลา 	<p>โครงสร้างหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษา ทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะและ หมวดวิชาเลือกเสรี - หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มี จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อย กว่า 24 หน่วยกิต ทั้งหลักสูตร ระดับอนุปริญญา (2 ปี) และ (3 ปี) 	<p>5. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป</p> <ul style="list-style-type: none"> - หมวดวิชาที่เสริมสร้างความ เป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลก ในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่ จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<ul style="list-style-type: none"> - หมวดวิชาเฉพาะ หลักสูตรระดับอนุปริญญา (2 ปี) จำนวนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หากจัดในลักษณะวิชาเอกและวิชาโท วิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิตและวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต - หลักสูตรระดับอนุปริญญา (3 ปี) จำนวนไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต หากจัดในลักษณะวิชาเอกและวิชาโท วิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต - หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต 	<p>เป็นผู้สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลกเป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและรักชาติ กำหนดร่วมมือรวมพลังงานเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม อย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจจัดในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือบรรลุมัธยมศึกษาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป - ต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปอย่างชัดเจน
<p>คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า 	<p>คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าตามที่สภาสถาบันกำหนด 	
<p>การลงทะเบียนเรียน</p>	<p>การลงทะเบียนเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาค 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ แต่กำหนดระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา 	<p>การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาค</p> <p>การศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต - ไม่กำหนดระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา 	
<p>เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน หรือเทียบเท่าจึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรอนุปริญญา - สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้ 	<p>เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอนุปริญญา - สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้ - การพ้นสภาพโดยไม่สำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันกำหนด 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>การประกันภาพของหลักสูตร</p> <p>- ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรไว้ให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อย ประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ การบริหารหลักสูตร ทรัพยากร ประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา ความต้องการของตลาด แรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต</p>	<p>การประกันคุณภาพของหลักสูตร</p> <p>- ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามที่สภาสถาบันกำหนด</p>	

ตารางที่ 5 สรุปประเด็นสำคัญเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2565

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558</p>	<p>ประกาศคณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2565</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ที่จะเปิดใหม่และปรับปรุง - มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 (ตามกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565)
<p>อาจารย์ประจำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ ผศ. รศ. ศ. - รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา - ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา - อาจารย์ที่รับเข้าใหม่ต้องมีคะแนนภาษาอังกฤษตามประกาศ สกอ. 	<p>อาจารย์ประจำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผศ. รศ. ศ. และตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่าในสถาบันตามที่สภาสถาบันกำหนดหรือบุคคลในองค์กรภายนอกที่มีการตกลงร่วมผลิต - มีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา - อาจารย์ประจำที่รับเข้าใหม่ต้องมีคะแนนภาษาอังกฤษตามที่สภาสถาบันกำหนด 	<p>1. องค์กรภายนอก</p> <p>สถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่าหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น หากเป็นบริษัท เอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้อยู่ในดุลพินิจของสภาสถาบัน โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าวและต้องให้ได้</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
		<p>คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา</p> <p>2. การตกลงร่วมผลิต การทำข้อตกลงร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์การภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันและองค์กรภายนอกนั้น ๆ</p>
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร - มีหน้าที่สอนและค้นคว้า วิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว - เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกันแต่ต้องเป็นหลักสูตรที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร <p>อาจารย์ประจำหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ/ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ/ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหมยกเว้น กรณีการตกลงร่วมผลิต 	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่สภาสถาบันเห็นชอบหรืออนุมัติ - มีหน้าที่สอนและค้นคว้า วิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว - สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรในเวลาเดียวกันได้ <p>อาจารย์ประจำหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ/ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ/ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)</p>	<p>3. คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้ กำหนดเรื่องนี้ไว้ให้ หมายถึง คุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือวิชาชีพของหลักสูตรหรือคุณวุฒิอื่นแต่มีประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นที่ประจักษ์ที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชานั้นบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยการพิจารณาคุณวุฒิที่</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>กับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาที่เพิ่มเติมจากเดิม มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี เป็น มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นหรือการทำงานปะเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือมีตำแหน่ง ผศ.หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อขอรับปริญญาของตนเอง และเป็นผลงานที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง - กรณีมีการตกลงร่วมผลิตร่วมกับองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาหากจำเป็นบุคคลที่มาจากองค์กรนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรและมีประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้น หรือทำงานปะเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี 	<p>สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบัน</p>
<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร 	<p>4.ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการการทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐาน</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ/ ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือ ปฏิบัติการ/ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีคุณวุฒิและคุณสมบัติ เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ - ในกรณีหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร - อยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการ ศึกษา - เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน <p>อาจารย์ประจำหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ/ ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือ ปฏิบัติการ/ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน - ในกรณีหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิง 	<p>รับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือหลักฐานรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>เทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น เดิม กำหนดให้อาจเป็น อาจารย์ประจำของ สถาบันอุดมศึกษา หรือเป็น บุคลากรของหน่วยงานที่ไม่ใช่ สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมี ข้อตกลงในการผลิตบัณฑิต ของหลักสูตรนั้นร่วมกัน แต่ ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 คน แต่ เกณฑ์ใหม่ตัดข้อความดังกล่าว ออก</p>	<p>เทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมี ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีมีการตกลงร่วมผลิตกับ องค์กรภายนอก ต้องมีอาจารย์ ประจำหลักสูตรจากสถาบัน เจ้าของหลักสูตรเป็นอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่าง น้อย 3 คน - กรณีมีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มี คุณวุฒิและมีคุณสมบัติตรง หรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิด สอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน โดยในกรณีหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือ ปฏิบัติการต้องมีสัดส่วน อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้าน ปฏิบัติการ 1 ใน 3 - กรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถ สรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรครบตามจำนวน สถาบันต้องเสนอจำนวนและ คุณวุฒิของอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มิเช่นนั้นให้ คณะกรรมการพิจารณาเป็น รายกรณี 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ผู้สอนหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ/ ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือ ปฏิบัติการ/ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิสาระเช่นเดียวกับ เกณฑ์ใหม่ แต่เพิ่มเติม เทียบเท่าในตำแหน่งผู้ช่วย ศาสตราจารย์ - อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ ไม่มี ข้อกำหนดเกี่ยวกับบุคคลที่มา จากการตกลงร่วมผลิตกับ องค์กรภายนอก - อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือ ปฏิบัติกา/ปริญญาตรีทาง วิชาชีพหรือปฏิบัติการ/ ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) กรณี ร่วมผลิตสาระเช่นเดียวกับ เกณฑ์ใหม่ - กรณีอาจารย์พิเศษอาจได้รับ การยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและ มีประสบการณ์ทำงานที่ เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมง สอนไม่เกินร้อยละ 50 ของ 	<p>อาจารย์ผู้สอนหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ/ ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือ ปฏิบัติการ/ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจเป็นอาจารย์ประจำหรือ อาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิชั้น ต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วย ศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชา ที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชา ของรายวิชาที่สอน - หลักสูตรที่มีการตกลงร่วม ผลิตกับองค์กรภายนอกที่ ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หาก จำเป็น บุคคลที่มาจาก องค์กรนั้น อาจได้รับการ ยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญา ตรีหรือเทียบเท่าและมี ประสบการณ์การทำงานใน องค์กรแห่งนั้น หรือการ ทำงานประเภทเดียวกันอย่าง ต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี - กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มี คุณวุฒิตามที่กำหนด ต้อง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์เป็นที่ 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>รายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบวิชานั้น</p>	<p>ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอนโดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันเท่านั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนา นักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานี้ ๆ ด้วย 	
<p>อาจารย์พิเศษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ 	<p>อาจารย์พิเศษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ 	
<p>หลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ โดยเกณฑ์ใหม่เพิ่มข้อความเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 	<p>หลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการและหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ - หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติ การซึ่งหลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้และหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันอุดมศึกษาต้องการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการหรือทักษะวิชาชีพ อยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษา และการบริหารจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติในบริบทของการทำงานตามสภาพจริง เพื่อให้ให้นักศึกษาบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการนักปฏิบัติขั้นสูงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร 	
ระบบการจัดการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ระบบทวิภาค - ระบุรายละเอียดของการจัดแบบไตรภาคและจตุรภาค - หากจัดระบบอื่นให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบ 	ระบบการจัดการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ระบบทวิภาค - สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบอื่นให้มีการนับระยะเวลาในการศึกษาเทียบเคียงได้กับ 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>การศึกษานั้น รวมทั้ง รายละเอียดการเทียบเคียง หน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ให้ ชัดเจนด้วย</p>	<p>ระบบทวิภาค โดยให้สภา สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ กำหนดซึ่งจะต้องแสดง รายละเอียดเกี่ยวกับระบบ การศึกษานั้นไว้ในหลักสูตร ให้ชัดเจน ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับ ระยะเวลาของหน่วยการ เรียนรู้เทียบเคียงกับหน่วยกิต ในระบบทวิภาค รายวิชา ภาคทฤษฎีและรายวิชา ภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือ การฝึกภาคสนาม การทำ โครงการหรือกิจกรรมอื่นใดที่ เสริมสร้างการเรียนรู้ให้มี ความสอดคล้องและ เหมาะสมกับระบบการจัด การศึกษาที่สภาสถาบัน อุดมศึกษากำหนด</p>	
<p>การคิดหน่วยกิตตามระบบ ทวิภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ แต่เกณฑ์ใหม่กำหนดเพิ่มเติม เกี่ยวกับกิจกรรมเรียนอื่นใดที่ สร้างการเรียนรู้ นอกเหนือจากรูปแบบที่ กำหนดโดยให้สภา สถาบันอุดมศึกษากำหนด <p>-</p>	<p>การคิดหน่วยกิตตามระบบ ทวิภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> - เช่นเดียวกับเกณฑ์ พ.ศ. 2558 เพิ่มเติม - กิจกรรมการเรียนอื่นใดที่ สร้างการเรียนรู้ นอกเหนือ จากรูปแบบที่กำหนด การ นับระยะเวลาในการทำ กิจกรรมนั้นต่อภาคการศึกษา ปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วย 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>กิตให้เป็นไปตามที่สภา สถาบัน อุดมศึกษากำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถาบันการศึกษาที่จัด การศึกษาในระบบอื่นที่ไม่ใช่ ระบบทวิภาคให้นับ ระยะเวลาการศึกษาและการ คิดหน่วยกิตเทียบเคียงได้กับ ระบบทวิภาคโดยให้สภา สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ กำหนด 	
<p>จำนวนหน่วยกิตรวมและ ระยะเวลาการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดจำนวนหน่วยกิตรวม และกำหนดระยะเวลาที่ใช้ ศึกษาสำหรับการลงทะเบียน เรียนเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา 	<p>จำนวนหน่วยกิตรวมและ ระยะเวลาการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่กำหนดระยะเวลา การศึกษา - หลักสูตรปริญญาตรีที่มี ระยะเวลาการศึกษาปกติ 4 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่ น้อยกว่า 120 หน่วยกิต - หลักสูตรปริญญาตรีที่มี ระยะเวลาการศึกษาปกติ 5 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่ น้อยกว่า 150 หน่วยกิต - หลักสูตรปริญญาตรีที่มี ระยะเวลาการศึกษาปกติ 6 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่ น้อยกว่า 180 หน่วยกิต - หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วย 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	กิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต	
โครงสร้างหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต - หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	โครงสร้างหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต - หมวดวิชาเฉพาะ <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรีทางวิชาการ ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต - ปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต - ปริญญาตรี 5 ปี ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต - ปริญญาตรี 6 ปี ไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต 	5. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป <ul style="list-style-type: none"> - หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการ บูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลกเป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษาชาติกำเนิดร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม - อาจจัดในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>อาจจัดในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ วิชาเอก ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต วิชาโทไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต</p> <p>ในกรณีการจัดแบบเอกคู่ ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต</p> <p>สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวนำผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปอย่างชัดเจน - การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา
<p>คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้น หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) เดิม ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาใหม่ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า หรือระดับ 	<p>คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เช่นเดียวกับเกณฑ์ พ.ศ. 2558 ยกเว้นหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) - หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาตามที่สภาสถาบันกำหนด 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาตามที่สภาสถาบันกำหนด</p>		
<p>การลงทะเบียนเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลาให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ - กำหนดระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา 	<p>การลงทะเบียนเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดในภาพรวมโดยไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา - ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา - การลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต - หากสถาบันมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ โดยการอนุมัติของสภาสถาบัน แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่กำหนดระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา 	
<p>เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เดิม กำหนดเกณฑ์การวัดผลเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชาและเกณฑ์สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิต ระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นไปตามที่กำหนด ใหม่ กำหนดให้เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิต ระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นไปตามที่กำหนดและเพิ่มเติมให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี 	<p>เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี - สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้ - การพ้นสภาโดยไม่สำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันกำหนด 	<p>6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาฝึกอบรบหรือมีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือประสบ การณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในพื้นที่ทำงาน ระหว่างการศึกษา</p>
<p>การประกันภาพของหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) 	<p>การประกันคุณภาพของหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามที่สภาสถาบันกำหนด 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน 6) สิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้		

ตารางที่ 6 สรุปประเด็นสำคัญเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลัก สูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558	ประกาศคณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565	- ใช้สำหรับหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษาทุกสาขาวิชา ที่ จะเปิดใหม่และปรับปรุง - มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 (ตาม กฎกระทรวงมาตรฐาน หลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565
อาจารย์ประจำ - อาจารย์ ผศ. รศ. ศ. - รับผิดชอบตามพันธกิจของ การอุดมศึกษา - ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา - อาจารย์ที่รับเข้าใหม่ต้องมี คะแนนภาษาอังกฤษตาม ประกาศ สกอ.	อาจารย์ประจำ - ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผศ. รศ. ศ. และตำแหน่งอื่นที่ เทียบเท่าในสถาบันตามที่ สภาสถาบันกำหนดหรือ บุคคลในองค์กรภายนอกที่มี การตกลงร่วมผลิต - มีความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษา - อาจารย์ประจำที่รับเข้าใหม่ ต้องมีคะแนนภาษาอังกฤษ ตามที่สภาสถาบันกำหนด	1. องค์กรภายนอก สถาบันอุดมศึกษาในหรือ ต่างประเทศที่ได้รับการ รับรองจากหน่วยงานที่ รับผิดชอบการศึกษาของ ประเทศนั้น หรือเป็นหน่วย รายการระดับกรมหรือ เทียบเท่าหรือหน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กร มหาชน หรือบริษัทเอกชนที่ จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เท่านั้น หากเป็นบริษัท เอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
		<p>ไทยให้อยู่ในดุลพินิจของสภาสถาบัน โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัดังกล่าวและต้องให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา</p> <p>2. การตกลงร่วมผลิต การทำข้อตกลงร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์การภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันและองค์กรภายนอกนั้น ๆ</p>
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่ - มีหน้าที่สอนและค้นคว้า วิจัยในสาขา วิชาดังกล่าว - สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกันแต่ต้องเป็นหลักสูตรที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร 	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่สภาสถาบันเห็นชอบหรืออนุมัติ - มีหน้าที่สอนและค้นคว้า วิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว - สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรในเวลาเดียวกันได้ 	<p>3. คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขา วิชาของหลักสูตร คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้ กำหนดเรื่องนี้ไว้ให้ หมายถึง คุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือวิชาชีพของหลักสูตรหรือคุณวุฒิอื่นแต่มีประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นที่ประจักษ์ที่จะส่งเสริมให้</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 เรื่อง ต้องเป็นผลงานวิจัย 	<p>การเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชานั้นบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยการพิจารณาคุณวุฒิที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลยพินิจของสภาสถาบัน</p>
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 เรื่อง ต้องเป็นผลงานวิจัย 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีสาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ <p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้นผลงานทางวิชาการ เดิม อย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัยใหม่ ผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยอย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง ต้องเป็นผลงานวิจัย <p>อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง 	
<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<ul style="list-style-type: none"> - มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร - อยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการ ศึกษา - เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน - หลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาเดียวกันสามารถใช้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชุดเดียวกันได้ - กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวนสถาบันต้องนำเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้ 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิและผลงานวิชาการ เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้น จำนวน เดิมกำหนดอย่างน้อย 5 คน ใหม่ กำหนดอย่างน้อย 3 คน 	<p>คณะกรรมการพิจารณาเป็น รายกรณี</p> <p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนอย่างน้อย 3 คน - มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 เรื่อง ต้องเป็นผลงานวิจัย 	
<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิและผลงานวิชาการ เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้น จำนวน เดิมกำหนดอย่างน้อย 5 คน ใหม่ กำหนดอย่างน้อย 3 คน 	<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนอย่างน้อย 3 คน - มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทาง 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	<p>วิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ใน รอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่าง น้อย 1 เรื่อง ต้องเป็น ผลงานวิจัย</p> <p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนอย่างน้อย 3 คน - มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือ เทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรอง ศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับ การเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้ง ให้บุคคลดำรงตำแหน่งทาง วิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ใน รอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่าง น้อย 1 เรื่อง ต้องเป็น ผลงานวิจัย 	
<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและคุณวุฒิเช่นเดิม ยกเว้นผลงานทางวิชาการเดิม อย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัย ใหม่ ผลงานทางวิชาการ 	<p>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนอย่างน้อย 3 คน - มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือ เทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่ง ศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า - มีผลงานทางวิชาการประเภท งานวิจัยที่กำหนดในการ 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
ประเภทงานวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง	พิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง	
<p>อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ <p>อาจารย์ผู้สอนระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ 	<p>อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - มีประสบการณ์ด้านการสอน - มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 1 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง <p>อาจารย์ผู้สอนระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาเอก หรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มี 	4. อาจารย์พิเศษ หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้นอาจารย์พิเศษที่กำหนดใหม่ ซึ่งเดิมกำหนดว่าอาจารย์พิเศษจะต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น 	<p>ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง <p>อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ - มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - มีประสบการณ์ด้านการสอนและมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่าง 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้นอาจารย์พิเศษที่กำหนดใหม่ ซึ่งเดิมกำหนดว่า อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น และข้อกำหนดเดิมที่ระบุว่า ในกรณีรายวิชาที่สอนไม่ใช่วิชาในสาขาวิชาของหลักสูตร 	<p>น้อย 1 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนา นักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน รายวิชานั้น ๆ ด้วย <p>อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ - มีคุณสมบัติปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน - มีประสบการณ์ด้านการสอน 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อนุโลมให้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนได้ ไม่ได้กำหนดในเกณฑ์ใหม่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 เรื่อง ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง - กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนด ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย 	
<p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท</p>	<p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท</p>	<p>5. นักวิจัยประจำ หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น มีหน้าที่</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>- เดิมกำหนดชื่อเรียกเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและการค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) เปลี่ยนแปลงเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี)</p> <p>(1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คุณวุฒิ และผลงาน สาระ เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่</p> <p>(2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คุณวุฒิ และผลงาน สาระ เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ โดยเกณฑ์ใหม่กำหนดให้ อาจารย์ประจำหลักสูตร หรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ แต่เกณฑ์เดิมกำหนดเฉพาะ อาจารย์ประจำ</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผลงานทางวิชาการ เกณฑ์เดิม กำหนดให้ มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่</p>	<p>(1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก</p> <p>- ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <p>- มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า</p> <p>- มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง ต้องเป็นผลงานวิจัย</p> <p>(2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี)</p> <p>- กรณีเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำ ต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ เช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก</p> <p>- กรณีที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มี</p>	<p>ค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา</p>

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ แต่เปลี่ยนแปลงจากเดิม สภาสถาบันเห็นชอบแล้ว ต้องแจ้ง สกอ.รับทราบ ใหม่ สภาสถาบันเห็นชอบแล้วไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ <p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก</p> <p>(1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก</p>	<p>ชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน อุดมศึกษาแห่งนั้น <p>อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก</p> <p>(1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>- สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้นผลงานทางวิชาการ เดิม อย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็น ผลงานวิจัย ใหม่ ผลงานทาง วิชาการประเภทงานวิจัย อย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง</p> <p>(2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม</p> <p>- เดิม กำหนดเฉพาะอาจารย์ประจำ คุณวุฒิและผลงาน สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่</p> <p>- อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมี คุณวุฒิปริญญาเอกหรือ เทียบเท่าและมีผลงานทาง วิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ในระดับนานาชาติ ซึ่งตรง หรือสัมพันธ์กับหัวข้อ วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทาง วิชาการตามที่กำหนด ข้างต้น สาระเช่นเดียวกับ</p>	<p>- เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร</p> <p>- มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือ เทียบเท่าหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่ง รองศาสตราจารย์</p> <p>- มีผลงานทางวิชาการประเภท งานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน การพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง</p> <p>(2) อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม</p> <p>- ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร หรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ร่วม เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อย่างน้อย 1 คน</p> <p>- อาจารย์ประจำหลักสูตรหรือ อาจารย์ประจำหรือนักวิจัย ประจำต้องมีคุณวุฒิและ ผลงานทางวิชาการเช่น เดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก</p> <p>- สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วมที่เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมี คุณวุฒิปริญญาเอกหรือ</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>เกณฑ์ใหม่ ยกเว้น เดิม ผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ ใหม่ สภาสถาบันเห็นชอบแล้วไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ</p>	<p>เทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง (เดิม กำหนดตีพิมพ์ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงมากเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น 	
<p>อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ ยกเว้น เพิ่มเติมให้อาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำสามารถเป็นอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ได้ - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเปลี่ยนแปลงผลงานทาง 	<p>อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน โดยอาจมีอาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำร่วมเป็นผู้สอบด้วย รวมไม่น้อยกว่า 3 คน ทั้งนี้ ประชานกรรม การสอบต้อง 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>วิชาการใหม่ จากเดิม มี ผลงานทางวิชาการที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง เป็น มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ยกเว้นเดิม ผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษา และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบใหม่ สภาสถาบันเห็นชอบแล้วไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ</p>	<p>ไม่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลักหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม</p> <p>- กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์หรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา โดยเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่</p> <p>ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง และอย่างน้อย 1 เรื่อง ต้องเป็นผลงานวิจัย</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าและมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทาง</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ แต่ เกณฑ์เดิม ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เกณฑ์ใหม่ อาจมีอาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำร่วมเป็นผู้สอบด้วย โดยเกณฑ์เดิม กำหนดผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย 3 รายการในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการ ต้องเป็น ผลงานวิจัย แต่เกณฑ์ใหม่ กำหนดผลงานทางวิชาการ ประเภทงานวิจัยอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง - กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เปลี่ยนแปลงผลงานทาง วิชาการใหม่ จากเดิม มี 	<p>วิชาการตามที่กำหนด ข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้อง เป็นผู้มีความรู้ ความ เชี่ยวชาญและประสบการณ์ สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือ สัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยผ่านความเนชอบจาก สภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น</p> <p>อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกอบด้วยอาจารย์ประจำ หลักสูตร โดยอาจมีอาจารย์ ประจำหรือนักวิจัยประจำ ร่วมเป็นผู้สอบด้วย และ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ไม่น้อยกว่า 2 คน รวมทั้ง หมดแล้วไม่น้อยกว่า 5 คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบ ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอก - กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตร หรืออาจารย์ประจำหรือนักวิจัยประจำต้องมีคุณวุฒิ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าที่มี ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ หรือเทียบเท่า และมีผลงาน ทางวิชาการประเภทงานวิจัย ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของ การศึกษาเพื่อรับปริญญา 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>ผลงานทางวิชาการที่ได้รับ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อ วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง เป็น มีผลงานทาง วิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อ วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทาง วิชาการตามที่กำหนด สาระ เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ยกเว้น เดิม ผ่านความเห็นชอบจาก สภาสถาบัน อุดมศึกษา และ แจ้งคณะกรรมการ อุดมศึกษา รับทราบ ใหม่ สภาสถาบันเห็นชอบแล้วไม่ ต้องแจ้ง สป.อว. รับทราบ</p>	<p>โดยเป็นผลงานทางวิชาการที่ ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการ พิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือ เทียบเท่าและมีผลงานทาง วิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อ วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง</p> <p>- กรณีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทาง วิชาการตามที่กำหนด ข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต้อง เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์ กับหัวข้อวิทยานิพนธ์โดยผ่าน ความเห็นชอบจากสภาสถาบัน อุดมศึกษาแห่งนั้น</p>	
<p>ระบบการจัดการศึกษา</p> <p>- ใช้ระบบทวิภาค</p>	<p>ระบบการจัดการศึกษา</p> <p>- ใช้ระบบทวิภาค</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> - หากจัดระบบอื่นให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ให้ชัดเจนด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - หากจัดระบบอื่นให้มีการนับระยะเวลาในการศึกษาเทียบเคียงได้กับระบบทวิภาค โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด 	
<p>การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์มาตรฐาน 	<p>การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดวิธีคิดหน่วยกิตตามเกณฑ์มาตรฐานฉบับเดิม และเพิ่มเติมกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดที่สร้างการเรียนรู้ นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดการนับระยะเวลาในการทำกิจกรรมนั้นต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาคให้เป็นตามที่สภาสถาบัน อุดมศึกษากำหนด 	
<p>โครงสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ <p>ระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 แผน คือ แผน ก แบบ ก 1 และแบบ ก 2 และ 	<p>โครงสร้างหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต <p>ระดับปริญญาโท</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 แผน คือ 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>แผน ข ใหม่ แบ่งเป็น 2 แผน คือ แผน 1 แบบวิชาการ และแผน 2 แบบวิชาชีพ</p> <p>ระดับปริญญาเอก</p> <p>- แบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบ 1 ซึ่งแบ่งเป็น แบบ 1.1 แบบ 1.2 และแบบ 2 ซึ่งแบ่งเป็น แบบ 2.1 แบบ 2.2</p>	<p>1.แผน 1 แบบวิชาการ เน้น การเรียนรู้การทำวิจัย โดย การทำวิทยานิพนธ์สร้าง องค์ความรู้ในศาสตร์ สาขาวิชานั้น ทั้งนี้ สัดส่วน ของหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ และหน่วยกิตของการ ศึกษารายวิชาให้เป็นไป ตามที่สภาสถาบันกำหนด โดยอาจเป็นแบบวิทยา นิพนธ์อย่างเดียว หรือแบบ ที่มีทั้งการศึกษารายวิชา และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งต้อง ทำวิทยานิพนธ์อย่างน้อย 12 หน่วยกิต โดยไม่อาจศึกษา รายวิชาอย่างเดียวได้</p> <p>2.แผน 2 แบบวิชาชีพ เน้น การศึกษารายวิชาและการ ค้นคว้าอิสระเชิงการ ประยุกต์ใช้ความรู้ในวิชาชีพ โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ ให้มีการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต</p> <p>ระดับปริญญาเอก</p> <p>- สาระและจำนวนหน่วยกิต เช่นเดียวกับเกณฑ์เดิมแต่ เปลี่ยนวิธีเรียกแผนการศึกษา เป็น แผน 1 ซึ่งแบ่งเป็น แผน</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	1.1 แผน 1.2 และแผน 2 ซึ่งแบ่งเป็น แผน 2.1 และ แผน 2.2	
จำนวนหน่วยกิตในการลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์เดิมกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาและจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาใหม่ ให้สถาบันกำหนด 	จำนวนหน่วยกิตในการลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - ในแต่ละหลักสูตรและระดับการศึกษา ให้เป็นไปตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด 	
เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง <ul style="list-style-type: none"> - สาระเช่นเดียวกับเกณฑ์ใหม่ โดยเพิ่มเติม บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาโท <ul style="list-style-type: none"> - แผน ก แบบ ก 1 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบัน 	เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง <ul style="list-style-type: none"> - ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและต้องได้รับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 คะแนนหรือเทียบเท่า และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาโท <ul style="list-style-type: none"> - แผน 1 ศีษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร (ถ้ามี) โดยจะต้องได้รับระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำ 	6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษาศึกษา

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยต้องได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ</p> <p>- แผน ก แบบ ก 2 ศึกษา รายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้รับระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับ</p>	<p>กว่า 300 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่าและเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายจนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับการสอบปากเปล่าให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้ง ซึ่งมีองค์ประกอบตามข้อ 9.3.4 ของเกณฑ์มาตรฐาน (รายละเอียดตามข้อ 6.1 ในเอกสารเปรียบเทียบ) โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังและผลงานทางวิทยานิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการเผยแพร่ในรูปแบบบทความหรือนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์หรือผลงานทางวิชาการอื่นซึ่งสามารถสืบค้นได้ตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษา กำหนด</p> <p>- แผน 2 ศึกษารายวิชา ครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>การยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณา วารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการหรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว</p> <p>- แผน ข ศึกษารายวิชา ครอบคลุมตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน หรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการ</p>	<p>หรือเทียบเท่าและสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย จนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับการสอบปากเปล่าให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการสอบที่สถาบันอุดมศึกษานั้น แต่งตั้ง ตามที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>ที่สถาบันอุดมศึกษานั้น แต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และ รายงานการค้นคว้าอิสระ หรือส่วนหนึ่งของรายงานการ ค้นคว้าอิสระต้องได้รับการ เผยแพร่ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้</p> <p>ปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบ 1 สอบผ่านการสอบวัด คุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มี สิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอ วิทยานิพนธ์และสอบผ่านการ สอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดย คณะกรรมการที่สถาบันอุดม ศึกษาแห่งนั้นแต่งตั้ง ซึ่ง จะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและ ภายนอกสถาบันและต้องเป็น ระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟัง ได้ สำหรับผลงาน วิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการ ตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับ การยอมรับให้ตีพิมพ์ใน วารสารระดับชาติหรือ นานาชาติที่มีคุณภาพตาม ประกาศคณะกรรมการการ 	<p>ปริญญาเอก</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผน 1 สอบผ่านการสอบวัด คุณสมบัติเพื่อเป็นผู้มีสิทธิ์ขอ ทำวิทยานิพนธ์ เสนอ วิทยานิพนธ์ และสอบผ่าน การสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย จนบรรลุผลลัพท์การเรียนรู้ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับ บัณฑิตศึกษา สำหรับการ สอบปากเปล่าให้ดำเนินการ โดยคณะกรรมการที่สถาบัน อุดมศึกษาแต่งตั้ง ตามข้อ (9.4.4) ของเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและ ภายนอกสถาบันและต้องเป็น ระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับ ฟังได้ เกณฑ์การวัดผล สัมฤทธิ์ในการสอบ ประกอบด้วย องค์ความรู้ใหม่ ซึ่งพิจารณาจากข้อความแห่ง 	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
<p>อุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์ การพิจารณาวารสารทาง วิชาการสำหรับการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการอย่างน้อย 2 เรื่อง</p>	<p>การริเริ่มและความรู้ความ เข้าใจในวิทยานิพนธ์ของ นักศึกษา สำหรับผลงาน สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออย่างน้อยได้รับการ ยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารระดับนานาชาติที่มี คุณภาพ (เดิม กำหนดให้ ตีพิมพ์หรือยอมรับให้ตีพิมพ์ ในวารสารระดับชาติหรือ นานาชาติ) ตามประกาศที่ คณะกรรมการกำหนด อย่าง น้อย 2 เรื่อง หรือ ผลงาน วิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการ เผยแพร่หรืออย่างน้อยได้รับ การยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารระดับนานาชาติที่มี คุณภาพตามประกาศ คณะกรรมการกำหนดอย่าง น้อย 1 เรื่อง หรือได้รับ สิทธิบัตรอย่างน้อย 1 รายการ กรณีผลงาน นวัตกรรมหรืองานสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการ ประเมินจากคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกใน สาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้อง</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>อย่างน้อย 3 คน ที่เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ โดยได้รับความเห็นชอบจากสถาบัน สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาเอก กลุ่มสาขา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีกรรมการกำหนด</p> <p>- แผน 2 ศิษyarายวิชา</p> <p>ครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้รับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน หรือเทียบเท่า สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ เพื่อเป็นผู้มีสิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายตนจนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับการสอบปากเปล่าให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งตามข้อ (9.4.4) ของเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกสถาบัน</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ เกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอบประกอบด้วย องค์ความรู้ใหม่ซึ่งพิจารณาจากข้อความแห่งการริเริ่มและความรู้ความเข้าใจในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับนานาชาติที่มีคุณภาพ (เดิมตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ) ตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนดหรือได้รับสิทธิบัตร หรือผลงานนวัตกรรมหรือผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เชิงสังคมและเศรษฐกิจ กรณีผลงานนวัตกรรมหรือผลงานสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในสาขาเดียวกันหรือเกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3</p>	

เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
	<p>คน ที่เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับโดยได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน สำหรับนักศึกษาริทยญาเอกกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อาจเผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่มีคุณภาพตามที่คณะ กรรมการกำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟื้นฟูสภาพโดยไม่สำเร็จ <p>การศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามที่สภาสถาบันกำหนด</p>	
<p>การประกันภาพของหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 	<p>การประกันคุณภาพของหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรตามที่สภาสถาบันกำหนด 	

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรของผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรต่อเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2565

ประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหลัก (Key informants) คือ ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร/บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่ปรับปรุงระหว่าง พ.ศ.2565 – 2568 ที่มีความสมัครใจในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้ เพศ สถานภาพ คณะ/หน่วยงาน หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง ตอนที่ 2 การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ซึ่งเป็นการสอบถามประเด็นการรับรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ซึ่งแบ่งระดับการรับรู้เป็น 6 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่แสดงผลเป็นร้อยละ (Percentage) อธิบายลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ประธานหลักสูตร/คณะกรรมการบริหารหลักสูตร 2. กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 และเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเดิมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ โดยดำเนินการวิเคราะห์ผลด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ของการรับรู้ โดยมีการจัดเกณฑ์เกี่ยวกับระดับการรับรู้ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้ การรับรู้ระดับ 5 มีการรับรู้มากที่สุด การรับรู้ระดับ 4 มีการรับรู้มาก การรับรู้ระดับ 3

มีการรับรู้ปานกลาง การรับรู้ระดับ 2 มีการรับรู้น้อย การรับรู้ระดับ 1 มีการรับรู้ที่น้อยที่สุด และการรับรู้ระดับ 9 ไม่มีการรับรู้ ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 สถานะเป็นคณะกรรมการบริหารและหลักสูตร และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรมากที่สุด ประเภทละ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาเป็นประธานหลักสูตร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 รองลงมาสังกัดวิทยาลัยนานาชาติ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 โดยส่วนมากเป็นผู้ที่พัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมาพัฒนา/ปรับปรุง ในระดับปริญญาโท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0

1.2 การรับรู้การจัดการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

1.2.1 การรับรู้การจัดการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ของหลักสูตรที่อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ในหลักสูตรที่ปรับปรุงระหว่าง พ.ศ.2565 – 2568 โดยมีผู้สมัครใจตอบแบบสอบถาม จำนวน 39 คน ซึ่งระดับการรับรู้การจัดการจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีระดับการรับรู้มากที่สุดในทุกประเด็น เมื่อนำค่าร้อยละของระดับการรับรู้มากที่สุดมาจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้

การสำเร็จการศึกษาต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ระบุในหลักสูตร และได้รับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 56.41

อาจารย์พิเศษต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน โดยต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 53.85

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาเอกต้องมีผลงานประเภททางวิชาการประเภทงานวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง คิดเป็นร้อยละ 51.28

ผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล ซึ่งกำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 51.28

สามารถเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น หลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 48.72

รูปแบบการศึกษาในระดับปริญญาโท แบ่งเป็น แผน 1 แบบวิชาการ เน้นการเรียนรู้ทางด้านการทำวิจัย แผน 2 แบบวิชาชีพ เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้าการศึกษาอิสระ คิดเป็นร้อยละ 48.72

หลักสูตรต้องสอดคล้องกับทิศทางนโยบาย พันธกิจของประเทศและสถาบันอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.72

หลักสูตรต้องมีผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน นักเรียนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 48.72

สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในระยะเวลาเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 46.15

การจัดการศึกษาต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานแต่ละคุณวุฒิกำหนด คิดเป็นร้อยละ 46.15

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต คิดเป็นร้อยละ 46.15

หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอกให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน โดยในกรณีหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 1 ใน 3 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 41.03

อาจารย์ประจำหรือหรืออนักวิจัยประจำสามารถเป็นอาจารย์ผู้สอนวิทยานิพนธ์ได้ คิดเป็นร้อยละ 41.03

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 เป็นต้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.46

การตกลงร่วมผลิตบัณฑิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภายนอกนั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 35.90

อาจารย์ประจำต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด คิดเป็นร้อยละ 35.90

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่ สป.อว.กำหนดต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันและไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ คิดเป็น ร้อยละ 35.90

ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอสำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 33.33

นักวิจัยประจำ สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ คิดเป็นร้อยละ 28.21

1.2.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้มีการจัด Workshop สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรหรือผู้เกี่ยวข้องก่อน การปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อย 1 ปี

2. ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ เกณฑ์มาตรฐาน ในลักษณะของรูปภาพเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 และ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2565

1.3.1 อาจารย์ประจำ สามารถให้บุคคลจากองค์กรภายนอกสถาบันอุดมศึกษาในหรือ ต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วย ราชการระดับกรมหรือเทียบเท่าหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่ จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น หากเป็นบริษัท เอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้อยู่ในดุลพินิจของสภาสถาบัน โดยต้องแสดงศักยภาพและความ พร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิต หรือองค์กรที่มีการตกลงร่วมผลิต การทำข้อตกลงร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างสถาบัน อุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่าน ความเห็นชอบของสภาสถาบันและองค์กรภายนอกนั้น ๆ

1.3.2 อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร คุณวุฒิที่ กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชา หากสาขาวิชาใดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศ มาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ให้ หมายถึง คุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือวิชาชีพของ หลักสูตรหรือคุณวุฒิอื่นแต่มีประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นที่ประจักษ์ที่จะส่งเสริมให้ การเรียนการสอนในหลักสูตรสาขานั้นบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้ตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร โดยการพิจารณาคณวุฒิที่สัมพันธ์กันให้อยู่ในดุลพินิจของสภาสถาบัน

1.3.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร กรณีเป็นหลักสูตรทางด้านปฏิบัติการ ต้องมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือหลักฐานรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานหรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ

1.3.4 อาจารย์พิเศษ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน ทั้งนี้ หากรายวิชาใดมีความจำเป็นต้องใช้อาจารย์พิเศษ ต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ด้วย

1.3.5 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม สามารถให้นักวิชาประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ โดยนักวิจัยประจำ ต้องมีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

1.3.6 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับระดับปริญญาตรี ปรบัลดเหลือ 24 หน่วยกิต จากเดิม 30 หน่วยกิต เป็นหมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา เป็นผู้สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลกเป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษากฎที่กำหนดร่วมมือนำพลังงานเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม อาจจัดในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือบรรลุมวลีประสงคฺ์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ต้องแสดงการวัดและประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปอย่างชัดเจน

1.3.7 ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรมหรือมีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในพื้นที่ทำงานระหว่างการศึกษา ซึ่งแยกตามระดับการศึกษาเพื่อให้เห็นถึงระดับขั้นในการพัฒนาผู้เรียน

1.3.8 ระยะเวลาสำเร็จการศึกษา ไม่ได้กำหนด ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอสำเร็จการศึกษา

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษารับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการศึกษารับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 ตามระดับการรับรู้จากมากไปหาน้อย โดยพบว่าระดับการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามมีประเด็นการรับรู้มากที่สุดในด้านของการสำเร็จการศึกษาที่ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ระบุในหลักสูตรและได้รับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้จึงจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 อาจารย์พิเศษต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอนโดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน โดยต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนา นักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด ผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ได้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาไว้ นอกจากนี้จะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน รูปแบบการศึกษาในระดับปริญญาโท แบ่งเป็น แผน 1 แบบวิชาการ เน้นการเรียนรู้ทางด้านการทำวิจัย แผน 2 แบบวิชาชีพ เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้าการศึกษาอิสระ หลักสูตรต้องสอดคล้องกับทิศทางนโยบายพันธกิจของประเทศและสถาบันอุดมศึกษา หลักสูตรต้องมีผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน นักเรียนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในระยะเวลาเดียวกัน การจัดการศึกษาต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานแต่ละคุณวุฒิกำหนด หมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอกให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน โดยในกรณีหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 1 ใน 3 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการอาจารย์ประจำหรือหรือนักวิจัยประจำสามารถเป็นอาจารย์ผู้สอนวิทยานิพนธ์ได้ ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 เป็นต้นไป การตกลงร่วมผลิตบัณฑิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์การภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์การภายนอกนั้น ๆ อาจารย์ประจำต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นที่

ปรีกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่ สป.อว.กำหนดต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันและไม่ต้องแจ้ง สป.อว.รับทราบ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอสำเร็จการศึกษา หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ นักวิจัยประจำ สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ ทั้งนี้ต้องมีข้อเสนอแนะให้มีการจัด Workshop สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรหรือผู้เกี่ยวข้องก่อนการปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อย 1 ปี ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ เกณฑ์มาตรฐานในลักษณะของรูปภาพเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 อาจารย์ประจำ สามารถให้บุคคลจากองค์กรภายนอกสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองหรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น หากเป็นบริษัท เอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้อยู่ในดุลพินิจของสภาสถาบัน อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร กรณีเป็นหลักสูตรทางด้านปฏิบัติการ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ อาจารย์พิเศษต้องมีคุณวุฒิตามที่กำหนดไว้ กรณีอาจารย์พิเศษที่ไม่มีคุณวุฒิตามที่กำหนด ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน อาจารย์ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์ร่วม สามารถให้นักวิจัยประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเป็นอาจารย์ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับระดับปริญญาตรี ปรับลดเหลือ 24 หน่วยกิต จากเดิม 30 หน่วยกิต ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรมหรือมีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือประสบ การณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในพื้นที่ทำงานระหว่างการศึกา ซึ่งแยกตามระดับการศึกษาเพื่อให้เห็นถึงระดับขั้นในการพัฒนาผู้เรียน ระยะเวลาสำเร็จการศึกษา ไม่ได้กำหนด ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอสำเร็จการศึกษา

จากระดับการรับรู้และผลการเปรียบเทียบการจัดทำหลักสูตรระหว่างเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 และ 2565 ที่ได้ศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเห็นได้ว่าผู้ที่รับผิดชอบด้านการจัดทำหลักสูตรต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในประกาศ หรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านหลักสูตร เช่น กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษา มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลง และเป็นการเตรียมการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและการ

ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแต่งตั้ง หรือมอบหมายผู้ตรวจสอบและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงกฎกระทรวง ระเบียบและเกณฑ์มาตรฐานที่ หลักสูตรเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการจัดทำหลักสูตรทั้ง ประธานหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ ผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรสามารถพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง ระเบียบและเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงควรมีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิด ความชัดเจนและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาหลักสูตร

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีศึกษาการกำกับ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เป็นตามกฎกระทรวง ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานเป็นระยะ เพื่อให้การพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรถูกต้อง ครบถ้วน ตามกฎ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อรองรับกระบวนการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา และการ ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

NOVAACE. การรับรู้ (Perception). จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Perception.htm>. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2566.

ไชยรัตน์ ปรานี. (2547). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการศึกษาชุมชนเพื่อสืบค้นองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ
กรณีการ์ สุวรรณโคตร. (2528). “บทบาทพยาบาลด้านการปรับสภาพการรับรู้ต่อภาวะเครียด.”
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาโมดูลและกระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นาแกพิมพ์.

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, ผู้เรียบเรียง. การออกแบบเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ. จาก
www.superbk3.net/BD.KSMA1.doc. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2566.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน (2552). ความเป็นมาของโครงการ TQF. เข้าถึงได้ที่
<http://www.mua.go.th/user/tqf-hed/>. (วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2566)

ฉันท ชาติทอง (2551). การออกแบบการสอนและบูรณาการ. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์
ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2518). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โครงการผลิตตำรา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทร วิโรฒบางเขน.

ณัชชา พระปฐมนาวี. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. เข้าถึงได้จาก : [http :
//mynewblognutcha.blogspot.com/2014/12/9.html](http://mynewblognutcha.blogspot.com/2014/12/9.html). (วันที่ค้นข้อมูล : 8
กรกฎาคม 2566).

อึ้ง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ. (2534). พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจ้าพระยาการพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

พิสมัย ถิระแก้ว (2541). หลักสูตรการประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต.

รุจิ ภูสาระ. (2545). พัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์.

วัฒนาพร รัชชบุทช์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอลทีเพรส.

วิกิพีเดีย, สารานุกรมเสรี. ความเข้าใจ. จาก <http://th.wikipedia.org>. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม
2566.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2544). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.

_____. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท อาร์ แอนด์ ปริ้นท์ จำกัด

ศศิธร ชันดิธรางกูร. (2550). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สงัด อุทรานันท์. (2532). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. (พิมพ์ครั้งที่ 6).

กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.

สมฤดี วิศยเวชช์. (2536). ทฤษฎีความรู้ของฮิวม์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้าและพัฒนหลักสูตร. เชียงใหม่. แสงศิลป์.

สุภัทรา เสงวณิชย์. (2541). การรับรู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2540 - 2541 และ

พฤติกรรมการประหยัดของบิดา มารดา และบุตรวัยรุ่น. ปรินญานิพนธ์ มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุมิตร คุณานุกร. (2550). หลักสูตรและการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ชวนชม.

อักษร สวัสดิ์. (2542). ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. สถาบันพัฒนาบริ

หารศาสตร์.

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

1. ตำแหน่งในโครงการ : หัวหน้าโครงการ
2. ชื่อ-สกุล : นางณัฐมา ขำศิริ
3. ตำแหน่งบริหาร/วิชาการ ในปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาคำนาถการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร/ E-mail

สังกัด : งานหลักสูตรและสหกิจศึกษา
 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-203200 / 089-7111593
 หมายเลขโทรสาร : ไม่มี
 E-mail : urawan@kku.ac.th

5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2543	ปริญญาตรี	นิเทศศาสตรบัณฑิต	นิเทศศาสต	สถาบันราชภัฏ อุดรธานี	ไทย
2560	ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต	การ ปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ (ถ้ามี) -
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ) จุไรรัตน์ ศิริมั่งมุล, นุชนาด พันธธุราษฎร์ และณัฐมา ขำศิริ. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทโควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย) จิรภา ไกยสวน, ณัฐมา ขำศิริ และนันทฎา ทองดา. (2562). **ค่าใช้จ่ายต่อหัวของบัณฑิตที่มาเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

มัทรี วรรณชัย, ณิชฎมา ขำศิริ, อรุณช หาทองคำ. (2562). **กำกับติดตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ครบรอบระยะเวลาการปรับปรุงหลักสูตร.**

มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

ณิชฎมา ขำศิริ, มัทรี วรรณชัย, นุชนาถ พันธุราษฎร์, สุวารีย์ เขียวคำ. (2565). **การพัฒนาการบันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร**

ระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น . **ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**

มัทรี วรรณชัย, ณิชฎมา ขำศิริ.(2565). **การวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรปรับปรุงในปี พ.ศ. 2564-2565 ต่อความสอดคล้องตามกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาตามกระบวน**

ทัศน์ใหม่ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบัน

สำนักบริหารและพัฒนานาวิชาการ.
ณิชฎมา ขำศิริ, มัทรี วรรณชัย. (2565). **ศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบันสำนักบริหารและพัฒนานาวิชาการ.**

นุชนาถ พันธุราษฎร์, ณิชฎมา ขำศิริ และภารดี อนุสุเรนทร์. (2565). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทดสอบความฉลาดในการเรียนรู้ (NETSAT) ครั้งที่ 2 ประจำปีพ.ศ. 2565**

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

นุชนาถ พันธุราษฎร์, จุไรรัตน์ ศิริมั่งมุล, ณิชฎมา ขำศิริ และภารดี อนุสุเรนทร์. (2565). **การศึกษาปัจจัยและแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ใน**

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับปริญญาตรี รอบ 2 (โควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ปีการศึกษา 2565. กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

1. ตำแหน่งในโครงการ : ผู้ร่วมวิจัย
2. ชื่อ : นางสาวนุชนาถ พันธุ์ราษฎร์
3. ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำานาญการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ / E-mail
 สังกัด : งานรับเข้าและการตลาด สำนักบริหารและพัฒนานาวิชาการ
 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-009700 ต่อ 42187
 E-mail : nucpun@kku.ac.th
5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2534	ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การตลาด	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ
 - คู่มือการปฏิบัติงานการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น รอบ Admission
 - การวิเคราะห์จำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น รอบโควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 - 2561
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ)

นุชนาถ พันธุ์ราษฎร์, ณัฐธามา ขำศิริ และภาวดี อนุสุเรนทร์. (2565). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทดสอบความฉลาดในการเรียนรู้ (NETSAT) ครั้งที่ 2 ประจำปีพ.ศ. 2565 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทุนสนับสนุนสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (หัวหน้าโครงการ)

นุชนาถ พันธุ์ราษฎร์, จุไรรัตน์ ศิริมั่งมุล, ณัฐธามา ขำศิริ และภาวดี อนุสุเรนทร์. (2565). การศึกษาปัจจัยและแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับปริญญาตรี รอบ 2 (โควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ปีการศึกษา 2565. ทุนสนับสนุนกองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (หัวหน้าโครงการ)

จุไรรัตน์ ศิริมั่งมุล, นุชนาถ พันธุ์ราษฎร์ และณัฐมา ขำศิริ. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทโควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2562.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

ณัฐมา ขำศิริ, มัทรี วรรณชัย และนุชนาถ พันธุ์ราษฎร์. (2565). **ศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

1. ตำแหน่งในโครงการ : ผู้ร่วมวิจัย
2. ชื่อ-สกุล : นางมัทรี วรรณชัย
3. ตำแหน่งบริหาร/วิชาการ ในปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
4. สังกัด/ หมายเลขโทรศัพท์ /โทรสาร/ E-mail

สังกัด : งานหลักสูตรและสหกิจศึกษา
 หมายเลขโทรศัพท์ : 043-203200 / 089-3034590
 หมายเลขโทรสาร : ไม่มี
 E-mail : matrug@kku.ac.th

5. ประวัติการศึกษา (ปี พ.ศ. ที่จบ ระดับปริญญา คุณวุฒิ สาขาวิชา สถานศึกษา ประเทศ)

ปี พ.ศ. จบ	ระดับ ปริญญา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา	ประเทศ
2536	ปริญญาตรี	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	สถิติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญ/เชี่ยวชาญ (ถ้ามี) -
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ : ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานที่ในการวิจัย, งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อเรื่อง แหล่งทุน, สถานะในโครงการ)

มัทรี วรรณชัย, ณัฐณา ขำศิริ, อรณุช หาทองคำ. (2562). กำกับติดตามหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ ครบรอบระยะเวลาการปรับปรุงหลักสูตร. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ร่วมวิจัย)

ณัฐณา ขำศิริ, มัทรี วรรณชัย, นุชนาถ พันธราษฎร์, สุวารีย์ เขียวคำ. (2565). การพัฒนาการ บันทึกข้อมูลหลักสูตรในระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตร ระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ทุนสนับสนุนโครงการวิจัย สถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (ผู้ร่วมวิจัย)

มัทรี วรรณชัย, ณัฐณา ขำศิริ.(2565). การวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรปรับปรุงในปี พ.ศ.2564-2565 ต่อความสอดคล้องตามกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาตามกระบวนทัศน์ใหม่ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบันสำนักบริหาร และพัฒนาวิชาการ.

ณัฐณา ขำศิริ, มัทรี วรรณชัย. (2565). ศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบันสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ. (ผู้ร่วมวิจัย)

แบบสอบถาม

การศึกษาการรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. สถานภาพ ประธานหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตร
 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านหลักสูตร
3. คณะ/หน่วยงาน (ระบุ).....
4. หลักสูตรที่พัฒนา/ปรับปรุง
 ระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตร - ประกาศนียบัตรบัณฑิต
ชั้นสูง
 ระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก

ตอนที่ 2 การรับรู้การจัดทำหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 = มีการรับรู้มากที่สุด 4 = มีการรับรู้มาก 3 = มีการรับรู้ปานกลาง
2 = มีการรับรู้่น้อย 1 = มีการรับรู้่น้อยที่สุด 9 = ไม่เคยรับรู้

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
		1	2	3	4	5	9
1.	ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2565 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2565 เป็นต้นไป						
2.	การจัดการศึกษาต้องมึผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตาม มาตรฐานแต่ละคุณวุฒิกำหนด						
3.	การตกลงร่วมผลิตบัณฑิต หมายถึง การทำข้อตกลง ร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษา กับองค์กรภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรและบริหาร						

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
		1	2	3	4	5	9
	หลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรภายนอกนั้น ๆ						
4.	อาจารย์ประจำต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด						
5.	สามารถเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้นหลักสูตรพหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน 2 คน						
6.	สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในระยะเวลาเดียวกัน						
7	หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ						
8	หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอกให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน โดยในกรณีหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 1 ใน 3 คน ต้องมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการ						
9	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาเอกต้องมีผลงานประเภททางวิชาการประเภทงานวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง						
10	อาจารย์พิเศษต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบัน โดยต้องมีอาจารย์ประจำร่วมรับผิดชอบกระบวนการ						

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
		1	2	3	4	5	9
	เรียนการสอนและพัฒนา นักศึกษาตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้น ๆ						
11.	นักวิจัยประจำ สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้						
12.	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่ สป.อว. กำหนดต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันและไม่ต้องแจ้ง สป.อว. รับทราบ						
13.	อาจารย์ประจำหรือหรือนักวิจัยประจำสามารถเป็นอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ได้						
14.	ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ศึกษาสูงสุดในการขอสำเร็จการศึกษา						
15.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต						
16.	รูปแบบการศึกษาในระดับปริญญาโท แบ่งเป็น แผน 1 แบบวิชาการ เน้นการเรียนรู้ทางด้านการทำวิจัย แผน 2 แบบวิชาชีพ เน้นการศึกษารายวิชาและการค้นคว้า การศึกษาอิสระ						
17.	ผลลัพธ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล ซึ่งกำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษา						
18.	หลักสูตรต้องสอดคล้องกับทิศทางนโยบาย พันธกิจของประเทศและสถาบันอุดมศึกษา						
19.	หลักสูตรต้องมีผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน นักเรียนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร						

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 65	ระดับการรับรู้					
		1	2	3	4	5	9
20.	การสำเร็จการศึกษาต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ระบุในหลักสูตร และได้รับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....